

ධම්මනියාමකාවය - 17

පූජ්‍ය ඉලුකේගම අතථදස්සි සවාමීන් වහන්සේ.

ධම්මනියාමකාවය - 17

පටිච්චසමුප්පාදය සුත්තනකභාෂණීය සහ අභිධම්මභාෂණීය
ලෙස විවරණය කෙරෙන ධර්ම සාකච්ඡා මාලාව.

2021.05.29 වැනි දින පවත්වන ලද දේශනය

උපාදාන පච්චයා භවො (නිර්දේශ වර්ණනාව - 1)
කම්යෙන් මිදීමට කම්යේ තතු දැනගනිමු.

සංවිධානය : සචනට සිසිලස ජාත්‍යන්තර ධර්ම දේශනා ගුවන්
විදුලිය සහ සජීවී ධර්ම සාකච්ඡා මණ්ඩපය.

ධර්ම දේශනාවට Youtube ඔස්සේ සවන්දීම සඳහා
<https://www.youtube.com/watch?v=qjbiTf6JtXU>

පූජ්‍ය ඉලුකේගම අතථදස්සි සවාමීන් වහන්සේ.

ධම් ආනය පිණිසයි.

පිටපත් කිරීම සහ සංස්කරණය:

එච්.ඒ.අමරතුංග

(දුරකථනය 041 2240228)

තාක්ෂණික ආයතනවය:

චම්ලා අමරතුංග

මෙම පොත නැවත මුද්‍රණය කර පිරිසිදු
ධර්මදානයක් වශයෙන් නොමිලයේ
බෙදාහැරීමට කැමැති සැදැහැවතෙක් වේ නම්
දුරකථනයෙන් සංස්කාරක අමතා ඒ සඳහා
දේශකයන් වහන්සේගේ අවසරය ලබා ගන්නා
මෙන් කාරුණිකව ඉල්ලා සිටිමු.

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස
සවනට සිසිලස ජාත්‍යන්තර ධර්ම දේශනා ගුවන් විදුලිය සහ සජීවී ධර්ම
සාකච්ඡා මණ්ඩපයේ අනුග්‍රාහකත්වයෙන්
zoom තාක්ෂණය ඔස්සේ
අකුරැස්ස, ගල්ලල,
ඉදිගස්හේන ආරණ්‍ය සේනාසනාධිපති,
පූජ්‍ය ඉලුකේගම අත්ථදස්සි ස්වාමීන් වහන්සේ,
පටිච්චසමුප්පාදය, සුත්තනතභාෂණීය සහ අභිධම්මභාෂණීය ලෙස
විවරණය කෙරෙන ධර්ම සාකච්ඡා මාලාවේ
2021.05.29 වැනි දින පවත්වන ලද
දහහත්වැනි ධර්ම දේශනාව යි.

**උපාදාන පච්චයා භවො (නිර්දේශ වර්ණනාව - 1)
කම්යෙන් මිදීමට කම්යේ තතු දැනගනිමු.**

යන්න අරමුණු කරන ලද
මෙම ධර්ම දේශනාව
ඉමහත් ශ්‍රද්ධාවෙන් සහ ඔබ සැම කෙරෙහි උපන්
කරුණාවෙන් යුතුව
හැකිතාක් දුරට උන්වහන්සේගේ දේශනා විලාසයෙන් ම
ලිඛිත මාධ්‍යයෙන් සකස් කොට ඔබ අතට පිදීමකි .
සාකච්ඡාවක් ලිඛිතව සකස් කිරීමේදී, දේශනා විලාශය,
වචන උච්චාරණ විලාශය, ශ්‍රවණ තත්ත්වය, කාර්මික තත්ත්වය,
ආදී විවිධ ගැටලු හමුවන තැන් නීතිපතා විභාෂා කරනු ලැබේ.
කෙසේ වුව ද වර්තමානයෙහි බොහෝ දෙනා නිබඳ විමසන
ආයතන නිරෝධය පිළිබඳව වූ ක්‍රම වේදය
බුද්ධ දේශනාව අශ්‍රැතවත් හුදී ජනයාට පැහැදිලි කර දීමේ
අරමුණෙන් අප ස්වාමිපාදයන් වහන්සේ අප කෙරෙහි
අනුකම්පාවෙන් කරන ලද මෙම දේශනය හොඳින් හදාරා
පරිශීලණය කොට සමාධිමත්වීමේ උත්සාහය ගන්නා මෙන් ඔබ
සැමගෙන් ඉතා ඕනෑකමින් ඉල්ලා සිටිමු.

කමිය පිළිබඳව නො දැනගෙන හිටියොත් ඒකේ බරපතල යි කියන්නේ ඒ වාගේ සත්ත්වයෙක්, තිරිසන්ගත සත්ත්වයෙක් ගත්තොත්, මේ සතාට මේ කමිය හා සකස්වෙන දේවල් පාලනයක් නැහැ. ඔබ අහලා ඇති මිලිනුප්පුග්ගයේ දේශනා කරන්නේ නාගසේන මහරහතන් වහන්සේ: ඉතා දිලිසෙන යකඩ ගුලියක්, රත්වෙච්චි යකඩ ගුලියක්, දෙන්නෙකුට අල්ලන්න දෙනවා. එක්කෙනෙක් රත්වෙච්චිබව දන්නා කෙනෙක්. අනික් කෙනා රත්වෙච්චිබව නො දන්නා කෙනෙක්. ඉතින් මේ දෙන්නාට ම අල්ලන්න වෙනවා කියලා හිතුවොත්, හිතුවොත්, නියෝගයක් කරොත්, දන්න කෙනා ඒක අල්ලන්නේ අතහරින්න බලාගෙන යි. ඇයි, ඒක පිච්චෙන දෙයක්, රත්වෙලා තියෙන දෙයක්, ගිනියම්වෙලා තියෙන දෙයක් කියලා දන්න නිසා. නො දන්න කෙනා ඒක අල්ලන්නේ ඒක පරාමශීණය කරගෙන, හරියට අර සපීයෙක් මැඩියෙක් අල්ලාගත්තා වාගේ, කිඹුලෙක් ගොදුරක් අල්ලාගත්තා වාගේ, ඒක තදින් අල්ලාගන්නවා. එතකොට වෙන අනතුර, පිච්චීම වැඩි යි.

අන්න ඒ නිසා මේ නො දන්නාකම නිසා අපි නො දැනුවත්ව බොහෝ කමී රැස්කරගන්නා නිසා, කමිය රැස්වෙන්නේ කොහොම ද, කමිය නිරුද්ධවෙන්නේ කොහොම ද කියන එක පිළිබඳව දැනගෙන හිටියහම ඒ චේතනාව සකස් කරගැනීමෙන් කමිය වෙනස්කරගන්න අපට පුළුවන්කම තියෙනවා.

ධම්මනියාමතාවය 17

2021.05.29 වැනි දින පවත්වන ලද දේශනය

**උපාදාන පච්චයා භවො (නිර්දේශ වර්ණනාව - 1)
කම්යෙන් මිදීමට කම්යේ තතු දැනගනිමු.**

**නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස
නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස
නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස**

හොඳයි, ශ්‍රීධාවන්ත කාරුණික පින්වතුනි, අදත් අපි සුපුරුදු පරිදි අපි කරගෙන යන දේශනා මාලාවේ පටිච්චසමුප්පාදය හෙවත් ධම්මනියාමතාවය තුළ කතාකරන්න තියෙන **උපාදාන පච්චයා භවො** කියන ධර්ම කාරණාව, පටිච්චසමුප්පාද අංගය, කතා කරන්න යි හැම දෙනාම සුදානම්වෙලා ඉන්නේ.

මේ භවය කියන මාතෘකාව කමිය හා සම්බන්ධවෙච්චි මාතෘකාවක් නිසා අපගේ ජීවිතවලට බොහෝ ම වටිනා, වැදගත් මාතෘකාවක්. ඒ නිසා මේක පිළිබඳව වාර දෙකක් වගේ කතාකරන්න අදහස්කරගෙන ඉන්නවා. නමුත් අවශ්‍ය කාරණා එක දේශනාවක දී කියවුණොත් ඒක අපි එක දේශනාවකට සීමා කරනවා. නමුත් මේකේ කමී ප්‍රත්‍යය පිළිබඳව පඨාණ ප්‍රකරණය, සුවිසි ප්‍රත්‍යය, කමී ප්‍රත්‍යය පිළිබඳවත් ලොකු වැදගත් තොරතුරු ටිකක් කියන නිසා තමයි මේ එක දවසකට ඒක කතාකරන්න බැරිවෙන්න ඉඩ තියෙනවා.

ඒ නිසා මේ කමී ප්‍රත්‍යය, කොහොම ද මේ අපේ ජීවිතවලට කමීය ප්‍රත්‍යය වෙන්නේ, මේක අපේ ජාතියට බලපාන්නේ කොහොම ද කියන එක පිළිබඳව දැනගැනීම ත් විශේෂයෙන් වැදගත්.

කමීය පිළිබඳව දැනගෙන සිටීම ඉතා වැදගත් කියලා කිව්වේ මේක බුදුරජාණන් වහන්සේට පමණක් සියලු ආකාරයෙන් විෂයවෙන ධර්මයක්. යම් යම් ආකාරවලින් ශ්‍රාවකයන් වහන්සේලාටත්, නුවණැති ප්‍රගල්භන හැමෝටමත් මේ කමීය පිළිබඳව යම් යම් ආකාරයෙන් වටහාගන්න පුළුවන්. කමී විෂය පෙන්නලා තියෙන්නේ අවිත්තා ධර්මයක් හැටියට යි. මේකේ අපට හිතාගන්න බැරි පැති ඔස්සේ අපි ගමන් කරොත්, ඒවා තුළ, අප තුළ සමහරවිට මිත්‍යා සංකල්ප ඇවිල්ලා, වැරදි තැන්වලට යොමුවෙන්න පුළුවන් නිසා තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒවා ඕනෑවාට වැඩිය ඔස්සේ යන්න එපා කියලා දේශනාකළේ.

නමුත් මේක අපි යම් ප්‍රමාණයකට හෝ දැනගෙන සිටියයුතු කාරණාවක්. භවය කියන කාරණාව කමීය කියන කාරණාව, දෙක ම එක යි. පටිච්චසමුප්පාදයේදී මේ භවය කියලා කියන්නේ ත්, බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙනත් සූත්‍රවල කමීය කියලා කතාකරන්නේ ත්, එක ම ස්ථානයට යි. කමීය පිළිබඳව පටිච්චසමුප්පාදයේ දේශනාකරන තැන් දෙකක් තියෙනවා.

- එකක් තමයි පටිච්චසමුප්පාදයේ මූල. **අවිජ්ජා පච්චයා සඞ්ඛාරා** කියලා කියන තැනත්, කමීය පිළිබඳව අපට කියවෙනවා.
- ඒ වාගේ ම **උපාදාන පච්චයා භවො** කියන තැනත් ඒත් මේ කමීය පිළිබඳව යි කියැවෙන්නේ.

මේ තැන් දෙකක මොකද මේ පටිච්චසමුප්පාදය එක ම චක්‍රයක ස්ථාන දෙකක මේ කමිය පිළිබඳව සඳහන්වෙලා තියෙන්නේ කියන එකත් කෙනෙකුට ප්‍රශ්නයක් වෙන්න පුළුවන්.

මූලින් පටිච්චසමුප්පාදයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ අවිජ්ජා පච්චයා සංකාරා කියලා කියන තැන කමිය මතුකරලා පෙන්නන්නේ පෙර ජීවිතය හා මේ ජීවිතය සම්බන්ධවීම ගැන යි. අපි මේ විපාක වශයෙන් සංකාර පච්චයා විඤ්ඤාණං කියන මේ විපාක ස්කන්ධයෝ ලැබෙන්නේ, විපාක ටික ලැබෙන්නේ, කමිය නිසා යි. එතකොට ඒක අපි පෙර ජීවිතයේ කරගත්තු කමියට අනුරූපව අද අපට විපාක ටික ලැබෙනවා. පටිච්චසමුප්පාදය වතීම්මාණයක ක්‍රියාත්මක වුණත්, ඇතැම් දේශනාවල අපට අහන්න ලැබෙනවා පටිච්චසමුප්පාදය ඒකාන්තයෙන් වතීම්මාණ යි කියලා. ඉතින් ඒ වතීම්මාණ කතාව අපට කියන්න පුළුවන්වෙන්නේ, ඒ ඒ මේ ජීවිතයේ ජීවත්වෙනකොට යි. අපේ ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් මේ ජීවිතයට පහළවෙන මොහොත ගත්තහම, ඒ වතීම්මාණ මොහොත ගත්තහම, එතැන පටිච්චසමුප්පාදයේ පටිච්චසමුප්පන්න භාවය, පටිච්චසමුප්පාදයේ පටිච්චසමුප්පන්නබව පෙන්නන තැන හේතුව ඵලය පෙන්නනකොට ඒ ඵලය හැටියට ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාව ගත්තොත්, ඵලය හැටියට, ඒකට හේතුව කවදාවත් මේ ජීවිතයේ ම පෙන්නන්න බැහැ. ඒකට අපට පෙර ජීවිතය හා සම්බන්ධ කරන්න ම වෙනවා.

අන්න ඒ නිසා ඒ තැන බුදුරජාණන් වහන්සේ පටිච්චසමුප්පාදයේ අතීතයේ හේතුව ගලපලා, වතීමාණයේ ඵලය පෙන්නනවා. ඒක අපට කවදාවත් බැහැරකරන්න පුළුවන් කාරණාවක් නෙවෙයි. “පටිච්චසමුප්පාදයේ වතීමාන යි අතීතය යි කියලා පටිච්චසමුප්පාදයක් නෑ” කියලා එහෙම තකී

කරලා බැහැර කරන්න බැහැ. ඒක අපට විද්‍යාමාන වෙන ස්වභාවයක්.

ඒ නිසා මුල පටිච්චසමුප්පාදයේ කමිය. අන්න ඒ අතීත කමිය පෙන්නන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ හව වක්‍රයක් නේ. හව වක්‍රයක් සේ පෙන්නනකොට අන්න ඒක මතුකරන්න යි එතැන කමිය පෙන්නන්නේ. **උපාදාන පච්චයා භවො** කියන තැන ඒ පුරාණ කමිය නිසා අපට විපාක ටිකක් ලැබුණහම ඒ විපාක ටිකේ ඇත්ත නො දන්නාකම නිසා නව කමී ටිකක් රැස්කරගන්නවා. **තණ්හා පච්චයා උපාදානං උපාදාන පච්චයා භවො** කියලා මේ පෙන්නන්නේ වතීමාණ කමිය යි. එතකොට වතීමාණ කමී නිසා අනාගතයේ එල ටිකක් අපට ලැබෙනවා කියලා මේ පටිච්චසමුප්පාදය තුන් කාලයකින් අපට න්‍යායාත්මකව විග්‍රහ කරන්න පුළුවන්.

ඒකේ අපට ධර්ම විරෝධීඛවක් නැහැ. මෙතැන මේක ධර්මානුකූල යි කියලා නුවණැති කෙනෙකුට ඒක හොඳට තේරෙනවා. වතීමානයේ කමී රැස් නො වුණේ නම් අනාගතයේ එලය නානඝටයක් වෙන්න බැහැ. ඒ නිසා මේ වතීමාණයේ කමිය කියන එක බලපානවා. ඒ නිසා ඒ කමිය පිළිබඳව අපි දැනගතයුතු කාරණාවක් වෙන්නේ, මේක අපට නො පෙනෙන ධර්මතාවයක්. මොකද, අපි මේ දැනගත්තත්, නො දැනගත්තත්, කමිය සිඬවෙනවා. මොකද, අපි කරන හැම ක්‍රියාවක් තුළ ම චේතනාව කියන එක සකස්වෙන නිසා. චේතනාවකින් තොරව සවිඤ්ඤාණක ශරීරය තුළ ක්‍රියාධර්මයක්, ක්‍රියාකාරකම්, කායකම්, වචිකම්, මනෝකම් කියන කයින්, වචනයෙන් සිතෙන් මේ අරමුණු නො ගන්නා නිසා මේ චේතනාව හැම සිතක ම තියෙන නිසා, ඒ පිළිබඳව දැනගත්තත්, නො දැනගත්තත්, කමිය කියන එක සිද්ධ යි. ඒක සිඬවෙන එකක්. ඉතින් ඒ කිසි කමිය නො දැනගෙන හිටියොත් ඒකේ අනතුර

වැඩි යි. ඒනිසා බොධයන් අබොධ අපි හැමෝම කමිය දැනගෙන ඉන්න ඕන.

උදාහරණයක් වශයෙන් තිරිසන්ගත සත්ත්වයෙක් ගත්තහම, තිරිසන්ගත සත්ත්වයා කමිය පිළිබඳව දන්නේ නැහැ. කුසල කමී, අකුසල කමී, මේවා අපායේ උපදින්න වෙනවා කියලා මේවා දන්නේ නැහැ. නමුත් මේ සතාට කරදරයක් වෙනවා. කමී නිධානයේ කමී හේතුව හැටියට පෙන්නන්නේ දන්නාකම, නො දන්නාකම නෙවෙයි. නිධානය හැටියට පෙන්නන්නේ, කම්ම නිධානය ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ අලෝභ, අද්වේශ, අමෝහ කියන මෙන්න මේ හේතු යම් හිතක සකස්වෙනවා නම්, ඒ සත්ත්වයා ඒ පිළිබඳව දැනගත්තත්, නො දැනගත්තත්, කමී සකස්වෙනවා. ඒ නිසා රෑ දවල් දෙකේ මේ කමී අප තුළ අඩු වැඩි වශයෙන් සිද්ධවෙනවා.

ඒ නිසා නො දැනගෙන හිටියොත් ඒකේ බරපතල යි කියන්නේ ඒ වාගේ සත්ත්වයෙක්, තිරිසන්ගත සත්ත්වයෙක් ගත්තොත්, මේ සතාට මේ කමිය හා සකස්වෙන දේවල් පාලනයක් නැහැ. ඔබ අහලා ඇති මිලිඤ්චයෝ දේශනා කරන්නේ නාගසේන මහරහතන් වහන්සේ: ඉතා දිලිසෙන යකඩ ගුලියක්, රත්වෙච්චි යකඩ ගුලියක්, දෙන්නෙකුට අල්ලන්න දෙනවා. එක්කෙනෙක් රත්වෙච්චි බව දන්නා කෙනෙක්. අනික් කෙනා රත්වෙච්චි බව නො දන්නා කෙනෙක්. ඉතින් මේ දෙන්නාට ම අල්ලන්න වෙනවා කියලා හිතුවොත්, හිතුවොත්, නියෝගයක් කරොත්, දන්න කෙනා ඒක අල්ලන්නේ අතහරින්න බලාගෙන යි. ඇයි, ඒක පිච්චෙන දෙයක්, රත්වෙලා තියෙන දෙයක්, ගිනියම්වෙලා තියෙන දෙයක් කියලා දන්න නිසා. නො දන්න කෙනා ඒක අල්ලන්නේ ඒක පරාමිශීණය කරගෙන, හරියට අර සපීයෙක් මැඩියෙක් අල්ලාගත්තා වාගේ, කිඹුලෙක් ගොඳුරක්

අල්ලාගන්නා වාගේ, ඒක තදින් අල්ලාගන්නවා. එතකොට වෙන අනතුර, පිටිවීම වැඩි යි.

අන්න ඒ නිසා මේ නො දන්නාකම නිසා අපි නො දැනුවත්ව බොහෝ කමී රැස්කරගන්නා නිසා, කමීය රැස්වෙන්නේ කොහොම ද, කමීය නිරුද්ධවෙන්නේ කොහොම ද කියන එක පිළිබඳව දැනගෙන හිටියහම ඒ චේතනාව සකස් කරගැනීමෙන් කමීය වෙනස්කරගන්න අපට පුළුවන්කම තියෙනවා.

ඒ පිළිබඳව ඉතින් පින්වතුනි, තවත් මේ කියයුතු කාරණාවක් තියෙනවා. සමහරවිට අපි මේ ලෝකයට නො පෙනෙන්න දේවල් හොරෙන් කරනවා නේ. සමහරු අතින් අයට පෙනෙන්නේ නැතිවෙන්න දේවල් කරනවා. සමහර අය බොරු කියලා ඒවා වහනවා. සමහරවිට බොරුවක් නොවෙන ආකාරයට තමන් ඒවා වසන්කරලා කියන්න බලනවා. සමහර දේවල් පෙන්නන්න බලනවා.

කමීය පිළිබඳව නො දන්නාකම නිසා අපි හිතනවා අපි බේරුනා කියලා හරි අපි ඒවාගෙන් වැළකුනා කියලා හරි. පින්වතුනි, ඒක පිළිබඳව අපි යම් කෙනෙක් රවට්ටනවා නම් බොරුවකින් හෝ වංචාවකින් හෝ කුමන හරි දෙයක්. අපි යම් කතාවක් හරි කරනවා නම්. ඇතුළත යමක් තියාගෙන අපි ප්‍රිය ස්වරූපයෙන් කතා කරනවා වෙන්න පුළුවන්. ඉතින් මේ කොයි දේ කරත්, ඒ කෙනා ඒක නො දන්නවා වෙන්න පුළුවන්. රැවටෙනවා වෙන්නත් පුළුවන්. ඒ වාගේ ම අපි ඒ ඒ වතීමාණු උවදුරෙන් හෝ අපට එන හානියෙන්, අලාභයෙන් බේරෙනවා වෙන්නත් පුළුවන්.

නමුත් පින්වතුනි, එහෙම බේරුණත් කමීය සිටුවෙන්නේ එයා දන්නවා, නො දන්නවා කියන

එක මත නොවන නිසා අපි චේතනාව ඒ පිළිබඳව දන්නවා නම් ඒකට විපාක අපට විඳින්න වෙනවා. ඒ විපාක සකස්වෙනවා.

ඉතින් අන්න ඒ නිසා හරිම ආශ්ච්චේයයීය තමයි මේ ඒක පිළිබඳව දන්න කෙනා රහසින්වත් පවු කරන්නේ නැහැ. ඇයි රහසින්වත් පවු කරන්නේ නෑ කියලා කියන්නේ? තමන් වංචාවක් කරන්නේ කියන එක තමන්ගේ හිතට බොරු කරන්න බැහැ. ඒ නිසා එයා මේ වංචනික හිතක්, මේ බොරුවක් කියන්නේ. මේක සිඬකරොත්, මේක වාග් කමී බවට පත්කරොත් වචනයෙන් මේක කිව්වොත්, ඒකේ විපාක තමන්ට එනවා කියන එක දන්න කෙනා, එයා කවදාවත් ජීවිතය ගියත් බොරු කියන්නේ නැහැ. එයා ප්‍රාණඝාතය කරන්නේ නැහැ මේ කමීයේ ස්වභාවය දන්නා නිසා.

ඔබ අහලා ඇති, ලෝවැඩ සඟරාවේ තියෙන්නේ ඒක මේ මම හිතන්නේ මේ විමානවත්ථු ප්‍රේතවස්තුවේ හරි ධම්මපදයේ හරි තියෙනවා මට මතක නැහැ තියෙන තැන. එක් එළ දෙනකුගේ හිස කපලා ඒ එළ දෙනගේ ලෝම ගණනට බෙලි කැපුම් කන්න වුනා කියලා.¹

ඉතින් ඒ නිසා අන්න ඒ වාගේ ස්වභාවයන් දන්නා නිසා කමීය පිළිබඳව දන්නා කෙනා ඒවා කරන්න බයයි. අන්න ඒ නිසා තමයි අපි කමීය පිළිබඳව හොඳාකාරව දැනුවත්වෙලා සිටිය යුතුයි කියලා කියන්නේ. නො දැනීම භයානක යි කියලා කියන්නේ. පෙනුනත් නො පෙනුණත් ඒක සිද්ධවෙනවා. යකඩ ගුලිය රත්වෙලා කියලා අපට පෙනෙන්නේ නැහැ. නමුත් ඇල්ලුවොත් පිව්වෙනවා.

¹ ධම්මපද අට්ඨකථා, 5-බාලවත්තය, 1අඤ්ඤතරපුරිසවඤ්ඤ කුමුදු උපුලු ගෙනා දුප්පත් සේවකයාගේ වස්තුව

ඉතින් අන්න ඒ වාගේ අපට මේකේ විපාකය ඒ මොහොතේ ම ලැබෙන්නේ නැහැ. විපාකය අපට ඒ මොහොතේ පෙනෙන්න නැහැ. නමුත් විපාක සකස්වෙනවා.

**කම්මා විපාකා වත්තන්ති, විපාකො කම්ම සම්භවො,
තස්මා පුනඛ්භවො හොති, එවං ලොකෙ පචත්තති**

කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරේ.

- **කම්මා විපාකා වත්තන්ති,** - කමිය නිසා විපාකය පවතිනවා.
- **විපාකො කම්ම සම්භවො,** - එතකොට කමියෙන් තමයි විපාකය උපදින්නේ. හටගන්නේ.
- **තස්මා පුනඛ්භවො හොති,** - මෙන්න මේ විදියට භවයෙන් භවයට අපි ඉපදෙමින් මැරෙමින් යනවා.
- **එවං ලොකෙ පචත්තති** - අන්න ඒ විදියට තමයි ලෝකය පවතින්නේ.

ඒකෙන් පෙන්නන්නේ කමිය තුළ හැබැයි විපාක නැහැ. ඒ වාගේ ම විපාක තුළ කමීත් නැහැ කියලා පෙන්නනවා. නමුත් කමියෙන් තොරව විපාකයක් වෙන්නේත් නැහැ. ඒක උදාහරණයක් වශයෙන් පෙන්නන්නේ : හිරු රශ්මියේ ගින්දර නැහැ. ඒ වාගේ ම අපි ඒ කාලයේ යොදාගත්තු උපමාවක් ගිනි අවුලන්න. සුය්‍යාලෝකයට ගලක්, මැණිකක් වගේ එකක් කොහොම හරි වේලිවිචි ගොම පිඩකට හරි මොනවා හරි වියලි එකකට ඇල්ලුවහම අර මැණිකෙන් රස්නය ඇවිල්ලා අර වියලි දේ ඇවිලෙනවා.

එතකොට ඒකේ පෙන්නන්නේ ගින්දර හටගන්නේ, ගින්දර හටගන්න සුය්‍යාලෝකය හේතුවුණා. අර මැණික, ඒ ගල

හේතුවුණා. ඒ වාගේ ම වියලි ගොම හරි, දර හරි, හේතුවුණා. මේ එකකවත් ගින්දර තිබුණේ නැහැ. එකකවත් ගින්දර තිබුණේ නැහැ. නමුත් සුයඹාලෝකය නිසා, මැණික නිසා, වියලි ගොම නිසා ගිනි ද දැල්වුණා.

ඉතින් ඒ වාගේ මේ කමිය තුළ විපාකත් නැහැ. විපාකය තුළ කමීත් නැහැ. නමුත් ඒ වාගේ ම මේ කමිය කරන කෙනෙකුත් නැහැ. විපාක විඳින කෙනෙකුත් නැහැ. නමුත් කමිය නිසා විපාක පවතිනවා කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරේ ඒක යි. **සුද්ධ ධම්මා පවත්තන්ති එවෙසං කම්ම දස්සනා** නමුත් මේ කමිය කරන කෙනෙක් නැහැ. විපාක විඳින කෙනෙක් නැහැ. සුඬ ධම් ටිකක් පවතින්නේ. ඒ විදියට යි ලෝකයේ සිද්ධවෙන්නේ. ඒ නිසා කමිය සිද්ධවුණොත් විපාක සිද්ධවෙනවා. අන්න ඒක අපි දැනගත්තත්, නො දැනගත්තත්, වෙන දෙයක්. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ **දසධම්ම සූත්‍රයේ**² දී පෙන්නන්නේ රෑ දාවල් දෙකේ **අභිණ්භං පච්චචෙකඛිතබ්බං** කියන්නේ නිතර මෙනෙහි කර යුතු කාරණාවක්. **කම්මස්සකොමිති කම්මදායාදො කම්මයොති කම්මබ්ඤ්ඤා කම්මපටිසරණො. යං කම්මං කරස්සාමි කල්‍යාණං වා පාපකං වා, තස්ස දායාදො භවිස්සාමිති පබ්බජිතො අභිණ්භං පච්චචෙකඛිතබ්බං.** නිතර මෙනෙහි කළයුතු යි දේශනා කරනවා.

- **කම්මස්සකොමිති** - මම කමිය ස්වකීය කොට ඇත්තේය කියලා.
- **කම්මදායාදො** - කමිය දායාද කොට ඇත්තේය කියලා.
- **කම්ම බ්ඤ්ඤා** - කමිය ඥාතිකොට ඇත්තේය කියලා.

² අභිගුත්තර නිකාය, දසක නිපාතය, 156වැනි පිටුව 5 අක්කොස වග්ගය, 8 දසධම්ම සූත්‍රය
9

- **කම්ම පටිසරණ.** - කම්ය පිළිසරණකොට ඇත්තේ ය කියලා.
- **යං කම්මං කර්ස්සාමි කල්‍යාණං වා පාපකං වා,** - යම් කම්යක්, හොඳ හෝ නරක හෝ කරොත්
- **තස්ස දායාදො භවිස්සාමි** - එය මට දායාද වශයෙන් එනවා. වන්නේ ය කියලා
- **අභිණ්‍යං පච්චවෙකඛිතබ්බං.** - නිතර මෙනෙහිකරන්න කියලා යි බුදුරජාණන් වහන්සේ දසධම්ම සූත්‍රයේ දී පෙන්නලා තියෙන්නේ.

ඒ නිසා මේ කම්මස්සකතාව පිළිබඳව අපි නිතර සිතිය යුතු යි. මෙනෙහි කළ යුතු යි. තමන් තුළ කම් රැස්වෙනවා ද, රැස් නොවෙන්නේ කොහොම ද කියන එක. ඒකම පෙන්න්නේ “කතමභුතස්ස මෙ රතතිඤ්චා දිවා චීතිපතන්”³ ති පබ්බජිතෙන අභිණ්‍යං පච්චවෙකඛිතබ්බං³. මගේ රෑ දාවල් කොහොම ද ගෙවිලා යන්නේ කියලා තමන් විසින් මෙනෙහි කළ යුතු යි. තමන් පරීක්ෂා කළ යුතුයි කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නවා.

ඉතින් අන්න මේ හැම එකකින් ම පෙන්න්නේ මේ කම්ය පිළිබඳව අපි අවධානයෙන් සිටිය යුතු යි. සතිපට්ඨානය තුළ ඉන්නවා නම් සිහියෙන් ඉන්නවා නම්, අපට මේ මේ කම් සකස්වෙනවා. මේ මේ කම් සකස්වෙන්නේ නෑ කියන එක පිළිබඳව අපට පුළුවන්.

ඉතින් ඇත්තට ම අපි යම් කම්යක් කම් පථයක් බවට පත්වෙන්නේ කම්ය, කම් පථය කියන එක කාරණා දෙකක්.

³ අංගුත්තර නිකාය අටුවාව, දසක නිපාත වණිනාව, 1. ප්‍රථම පණ්ණාසකය, 5. අක්කොස වර්ගය, 8. දසධම්මසූත්‍ර වණිනාව.

අපට කම් හැම සිතක ම සකස්වෙනවා. කමියෙන් තොරව, කම් කියන මේ ප්‍රත්‍යාගත්තොත්, කම් ප්‍රත්‍යා හැම සිතකට ම අදාල යි. ඒක මම ඒ කම් ප්‍රත්‍යා මාතෘකාවේ දී කරන්නම්. නමුත් මේ හැම කම් සිතක් ම කම් පටයක් වෙන්නේ නැහැ. ඉතින් අන්න ඒ නිසා ඒ කම් පටයක් වෙන්න නම් ඒ අප තුළ චේතනාව කමිය වෙන නිසා ඒ කමිය කයින්-වචනයෙන්-සිතීන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතන යි කම් පටයක් වෙන්නේ ඒක.

ඉතින් ඒ නිසා අපට මේ කම් පටය වළක්වාගන්න පුළුවන්, සිහියෙන් හිටියොත්. මොකද අපට බොරුවක් කියන්න පෙර බොරුව කීම පිළිබඳව චේතනා අපට හටගන්නවා. ඵරුෂ වචන කියන්න පෙර ඒ ද්වේශ සහිත සිත අප තුළ උපදිනවා. සිහියෙන් ඉන්න කෙනාට ඒක වැටහෙනවා. තමන් 'මේ කියන්න යන්නේ බොරුවක්' කියන එක බොරුව කියන්න පෙර එයාට දැනුවත් වෙනවා. සිහියෙන් ඉන්න කෙනාට. ඒ නිසා එතකොට එයාට එතැනින් ම නතරකරගන්න පුළුවන් යෝනියෝ මනසිකාරයෝ පිහිටාගෙන මේක ක්‍රියාත්මක කරොත් මේ මොහොතේ මට ලාභයක් හෝ සහනයක් බේරෙන්න පුළුවන්. මගේ කීර්තිය ආරක්‍ෂාවෙන් පුළුවන්. මගේ භෝගය ආරක්‍ෂාවෙන් පුළුවන්. මගේ ජීවිතය ආරක්‍ෂාවෙන් පුළුවන්. නමුත් ඒ නිසා වෙන කමිය නිසා තමන්ට සමහරවිට ආත්ම ගණනක් මේකේ විපාක පසුපස එනවා කියන කාරණාව සිහිවෙවිවි ගමන් එයා අන්න අර කම්පටයක් වන අවස්ථාව නතරකරගන්නවා. අන්න ඒ නිසා තමයි ධර්මයේ හැසිරෙන කෙනාට යෝනියෝමසිකාරය, සතිසම්පජ්ඣාදිය නියෙන කෙනාට පුළුවන්කම තියෙනවා අර වගේ මේ කමිය කම් පටයක් වෙන්නේ නැතුව නතරකරගන්න.

ඉතින් අන්න ඒක තමයි අපට වැදගත් වෙන්නේ මේ කමිය කියන කතාවේ චේතනාව හොඳට මතුකරගන්නා නම් ඒ

වේතනාව සකස්වෙන හැටි තේරුම්ගත්තහම අපට පුළුවන්කම තියෙනවා අන්න ඒකෙන් වැළකිලා ඉන්න.

ඉතින් ඒ නිසා තමයි මම කිව්වේ මේ කමිය පිළිබඳව අපි විශේෂයෙන් දැනගෙන සිටිය යුතුයි කියලා. ඒ නිසා අපි අද මාතෘකාවට අපි එහෙමම යමු. මේක ඒ නිසා ඒ හා සම්බන්ධවෙච්චි මාතෘකාවක් මේක. ඉතින් මේක සමහර කෙනෙකුට ගැඹුරුවෙන්න පුළුවන්. ඒ නිසා ඒක අපි හොඳට සාවධානව අහගෙන හිටියොත් ඒක අපට ලොකු ප්‍රයෝජනයක්, වටිනාකමක් සිද්ධවෙච්චි.

ඒ නිසා අපේ මාතෘකාව, **උපාදාන පච්චයා හවො** කියන මාතෘකාව යි.

එතකොට මේ පටිච්චසමුප්පාද විභවගයේ මේක සඳහන්වෙලා තියෙන්නේ.

තඤ්ඤා කතමො උපාදානපච්චයා හවො: හවො දුට්ඨො අත්ථි කම්මහවො අත්ථි උපපන්නි හවො කියලා එහි උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් වන භවය කවරේ ද කියලා මාතෘකා කරලා භවය දවිප්‍රකාර වෙයි. භවය දෙ ආකාරයක් වෙනවා. එකක් තමයි කම්මභවය. කම්මභවය හා උප්පත්තිභවය. කම්මභවය හා උප්පත්තිභවය කියන මේ දෙක ම උපාදානය නිසා වෙනවා කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරා.

ඒක මේ මහානිදාන සූත්‍රයේ ⁴ ගත්තහම ඒ සූත්‍රයේ පෙන්නන්නේ උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් භවය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, උපාදානප්‍රත්‍යයෙන් යම්සේ භවය වේ ද, එය මේ කරුණින් ද දත යුතු: ආනන්දය, කාමොපාදානය ද දෘෂ්ට්‍යුපාදානය ද ඕලව්‍යාකෝපාදානය ද ආත්මවාදෝපාදානය

⁴ 2500 බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටකය. දීඝනිකාය (2), 80වැනි පිටුව.

ද යන මේ උපාදානයෙන් හැම අයුරින් ම හැම ලෙසින් ම කිසිවක්හට කිසිදු තැනෙක නො වී නම්, හැම අයුරින් ම උපාදානයක් නැති කල්හි උපාදාන නිරෝධයෙන් භවයක් පැනෙන්නේ ද? කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් අහනවා.

ගිය සැරේ අපි කතාකරා උපාදානය ගැන. අරමුණු දැඩිව ගන්නවා කියන කාරණාව. එතකොට යම් කෙනෙක් ආයතන භයට හමුවන අරමුණු දැඩිව නො ගන්නේ නම්, උපාදාන කරගන්නේ නැතිනම්, අපට එහෙම ජීවත්වෙන්න බැරි ද? හැබැයි බොහෝ කෙනාට එහෙම ජීවත්වෙන්න බෑ කියලා හිතෙනවා. නමුත් එහෙම ජීවත්වෙන්න පුළුවන්. පවුල් ජීවිත ගතකරන්නත් පුළුවන්. ගිහි ජීවිතය ගතකරන්න, රැකියා කරන්නත් පුළුවන්.

හැබැයි ඒක මේ උපාදාන අරතිය, නිරෝධය නෙවෙයි. උපාදාන නොවෙන ආකාරයට යටපත්කරගෙන මාගීඵලයක් උපදිනකම්, අනුශය නැසෙනකම් අපට ඒවා යම් ප්‍රමාණයකට යටපත්කරගෙන ජීවත්වෙන්න පුළුවන්. එදිනෙදා කම් රැස්වෙන එක නතරකරගන්න පුළුවන්. කම්පථ සකස්වෙන එකත් නතරකරගන්න පුළුවන්. එතකොට ඒ උපාදාන කියනකොට ඒ ආයතන භයට හම්බවෙන අරමුණු දැඩිව ගන්නවා.

අපි කිව්වා නේ මේ අරමුණක් දැඩිව ගන්නේ නිකම් නෙවෙයි. අරමුණක් දැඩිව ගන්නේ අපි ඒකට තණ්හා කරොත්. තණ්හා නොකර අපට ආහාරයක් ගන්න බැරිකමක් නැහැ. මේකේ ගුණය දැනෙන්නේ තණ්හාව ඇතිවුණොත් කියලා එහෙම ධර්මතාවයක් නැහැ. මේකට තණ්හා කරොත් විතරයි මේ බඩුව ආරක්ෂා කරගන්න පුළුවන්, මේ රැකියාව, පවුල් ජීවිතය

පවත්වාගන්න පුළුවන් තණ්හා කරොත් පමණයි කියලා ධර්මා නැහැ. ඉතින් අන්න එහෙම ධර්මාවය තියෙනවා නම් අපට මේවාගෙන් ගැලවෙන්න බැහැ. ඒවා අපි අවිද්‍යාව නිසා පුරුදුකරගෙන ඉන්න එක යි. “ජීවත්වෙන්න තණ්හාව නැතුව බැහැ. මේවා අල්ලා බදාගෙන ආශාව තණ්හාව නැතුව ජීවත්වෙන්නේ කොහොම ද? එතකොට මේවා පවත්වන්නේ කොහොමද” කියලා ඒ අපි පුරුදුකරලා තියෙන විදිය යි.

නමුත් ලෝකයේ, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ, ලෝකයේ, ලෝකයා අල්ලා බදාගෙන හඬා වැළැපෙන කැගහන අරමුණේ, චුට්ටක්වත් කෙලේසයක් නැතුව ඒ අරමුණ ම ස්පර්ශ කරන්න පුළුවන්. **සම්මා සම්බුද්ධා සම්ම දඤ්ඤාය චරන්ති විසමෙ සම.** බුදුරජාණන් වහන්සේලා අරමුණු පිළිබඳව, ලෝකය පිළිබඳව මනාව දැනගෙන විසම ලෝකයේ සමව හැසිරෙනවා. ඒකත් අපට යම් ප්‍රමාණවලින්, විසම ලෝකයේ අපේ සිත පරෙස්සම් කරගත අපිට හැසිරෙන්න පුළුවන්.

ඒ සඳහා තමයි අපට ධර්මය අවශ්‍යවෙන්නේ. ඒ නිසා අපි අරමුණු දැඩිව ගැනීම කියන එක, දැඩිව නො ගන්නවා කියන එක ප්‍රාර්ථනාවකින් ලබන්න පුළුවන් එකක් නෙවෙයි. අරමුණේ තණ්හාව ආශාව තියෙනවා නම් ඒවා මේ තදින් අල්ලාගන්නවා කියන එක සිද්ධවෙනවා.

එතකොට තණ්හාව කියන එකත් වේදනාව මත තියෙන එකක්. ඒ වේදනාව කියන එක කාටත් වෙන එකක්. වේදනාව පිළිබඳව අපට සිහිය නුවණ නැතිවුණොත් සැප වේදනාව කියන එක මේ වේදනාවක් හටගත්තා. **සුඛං වෙදනං වෙදියමානො සුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති.**⁵ සුඛ වේදනාවක් විඳිනකොට මේ සුඛ වේදනාවක් හටගත්තා කියලා දැනගන්නවා.

⁵ මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රය. දීඝනිකාය (2) 2500 බුද්ධ ජයන්ති මුද්‍රණය. 460වැනි පිටුව

කොහොම ද දැනගන්නේ? සැප වේදනාවක් හටගන්නා කියන එක කවුරුත් දන්නවා නේ. ඔන්න ඒකට **පණනාති** කියලා කියන්නේ නුවණින් දැනගන්නවා කියන එක යි. නුවණින් දැනගන්නවා කියන එක යි. ඒ කියන්නේ මේ මොහොතේ මේ හේතු සැප වේදනාවට හේතු වූ ස්පශ්ඨය නිසා සැප වේදනාවක් හටගන්නා. මේ සැප වේදනාව ද සංඛත යි, අනිත්‍ය යි. අනාත්ම යි. මේක තමන් හෝ තමන්ගේ වසගයෙහි පවත්වන්න පුළුවන් එකක් නෙවෙයි. සංඛත යි කියලා කියන්නේ ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත එකක්.

අර ගිනි හටගන්නා වගේ. කාරණා තුණක් නිසා ගිනි ඉපද්දා. ඒ ගින්දර මේ ප්‍රත්‍යයට අයිති නැහැ. ප්‍රත්‍ය නිසා උපදිවි එකක්. ඒක නිසා ප්‍රත්‍ය නැතිවෙනකොට ඒක නැතිවෙන එකක්. යකඩ කැලි දෙකක් අතුල්ලනකොට තේජෝ ධාතුවක්, රස්නයක් උපදිනවා. මේ තේජෝ ධාතුව යකඩ කැලි දෙක පිරිමදින තාක් කල් පවතිනවා. ඒ ස්පශ්ඨය නැතිවෙවි ගමන් ඒ උෞෂ්ණය නැතිවෙලා යනවා. එබඳු උෞෂ්ණයක් කෙනෙක්ව ඒ රස්නය අපි නිත්‍ය ය යි සලකනවා නම්, ආත්මය යි සලකනවා නම්, මගේ ය යි සලකනවා නම්, ඒක කොයි තරම් අනුවණකමක් ද? අන්න ඒ වාගේ තමයි අපට මේ ආයතන හය හරහා උපදින වේදනාව. ඇතැම් වේදනාවල් දක්‍ෂ ලෙස බලන්න පුළුවන්. හරි දක්‍ෂ යි. නමුත් සමහර වේදනාවල් අපි ඒවා බලන්න දන්නේ නැහැ. ඒවාගේ අපි මුළාවට පත්වෙනවා. බඩගින්නේ ඉන්න වෙලාවට ආහාර ටිකක් ලැබුණා වෙන්න පුළුවන්. ඒ වාගේ ම සමහරවිට අපට එක පාර ම අපේ ප්‍රිය වූ කෙනෙක් බණිනවා වෙන්න පුළුවන්. ඒ වෙලාවට අපට ඒකේ සිහිය පිහිටවාගන්න බැරිවෙනවා. අපට මොකක් හරි වැරද්දක් කරනවා වෙන්න පුළුවන්. අපි නො හිතපු කෙනෙක්. අන්න ඒ වෙලාවට අපි සිහිය පිහිටවාගන්න බැරිවෙන්නේ ඒ වේදනාවේ

අකැමැති කැමැති වේදනාවල්වල යථා ස්වභාවය නො බලලා තියෙන නිසා. බලලා නැති නිසා.

ඉතින් අන්න ඒ නිසා මේ වෙදනාවේ සිහිය තිබුණොත් තණ්හාව ඇතිවෙන එක වළකිනවා. තණ්හාව නිසා උපාදානය වෙන එක වළකිනවා. උපාදානය නිසා භවය කියන එක වළකිනවා. ඉතින් ඒ නිසා ඒ භවය බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නන්නේ ඒකයි. යම් ආකාරයෙන් මේ කාම උපාදාන, දිට්ඨි උපාදාන, සීලබ්බක උපාදාන, අත්තවාද උපාදාන කියන යන මේ උපාදානයන් නො වුණොත්, මම ඒ උපාදානයන් නො වෙන්නේ කොහොම ද කියන එකයි ඔබට කරුණු පෙන්වුවේ. දැන් අපට අවශ්‍යවෙන්නේ කමී රැස් නො කරගෙන ඉන්න නේ. දැන් මම මේ අනවශ්‍ය විස්තරයක් ඔබට කරා නෙවෙයි. මෙතැනට පෙළගස්වාගෙන එන්න අවශ්‍ය නිසා යි මේ පස්සට ටිකක් ගියේ.

ඉතින් ඒ නිසා ඒ උපාදානය නො වුනොත් භවය සකස්වෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා මේ කමී රැස් නො වී ඉන්න නම්, 'අනේ මට මේ කමී නම් එපා. මේ කමීයන්ගේ විපාක නම් එපා' කියලා ඒක අපට ප්‍රාර්ථනාවකින් ගන්න බැහැ. උපාදාන වෙන එක නතරකරන්න. උපාදාන නො වුනොත් වෙන්නේ නැහැ. ඉතින් ඒ නිසා අපි කොහොම ද මේක වෙන්නේ කියන එක පිළිබඳව ත් අපි කතාකරා. ඉතින් ඒ නිසා යම් භවයක් තියෙනවා නම් ඒ භවයට හේතුව උපාදානය යි කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔන්න ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් දේශනාකළා. ආනන්දය, එහෙයින් යම් මේ උපාදානයෙක් වේ ද, මෙය ම භවයට හේතු ය. මෙය ම නිදානය ය. මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය. ආනන්ද, මේ භවයක් තියෙනවා නම් ඒ භවයට හේතුව, නිදානය, සමුදය උපාදානය ම යි කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා වදාළා.

ඉතින් ඒ නිසා අන්න ඒ භවය පිළිබඳව කාරණාව, අපි පටිච්චසමුප්පාදයට නැවත ගියොත් ඒ උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් වන භවය ආකාර දෙක යි කියලා කිව්වා. කමී භවය හා උප්පත්ති භවය. එතකොට ඒ උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් තමයි මේ භව දෙක ම වෙන්තේ කියන එක යි අපි පැහැදිලිකරගත්තේ. උපාදානය කියන එකත් දැන් මෙතෙන්ට සම්බන්ධ කරගත්තා. ඒ නිසා භවය වෙනවා.

එතකොට භවය කියන්නේ කමීභවය යි උත්පත්ති භවය යි. භවය කියන මොකක් ද කියන වචනය පිළිබඳවත් මම පැහැදිලිකරලා දෙන්නම්. එතකොට එතැන කමී භවය. තත්ත්ව කතමො කමමභවො:

පුඤ්ඤාභිසංඛාරො අපුඤ්ඤාභිසංඛාරො ආනෙඤ්ජාභිසංඛාරො, අයං චූළවති කමමභවො. සබ්බමපි භවගාමීකමම. කමමභවො. එතකොට කමීභවය වෙන්තේ පුඤ්ඤාභිසංඛාර කියලා කියන්නේ මොනවා ද? අපි මේ සිත් වශයෙන් ගත්තොත් කුසල් සිත්, කාම ලෝකයේ උපදින විශේෂයෙන් උපදින, මේ පුඤ්ඤාභිසංඛාරය, කුසල් සිත් අට. ඒක දිව්‍යලෝක, මනුෂ්‍යලෝකවල උපදිනවා. ඊට පස්සේ රූපාවචර කුසල් සිත් හතර. මේවා පුඤ්ඤාභිසංඛාර යි. අපුඤ්ඤාභිසංඛාර කියලා කියන්නේ අකුසල් සිත් දොළහ යි. ආනෙඤ්ජාභිසංඛාර කියලා කියන්නේ අරූපාවචර කුසල් සිත් හත යි. මෙන්න මේ කාමාවචර කුසල් සිත් අට යි, හා රූපාවචර කුසල් සිත් පහ හා ගත්තහම පුඤ්ඤාභිසංඛාර යි. අරූපාවචර කුසල් සිත් ආනෙඤ්ජාභිසංඛාර. අපුඤ්ඤාභිසංඛාර කියලා කියන්නේ අකුසල් සිත් ටික - අපි සතුන් මරණ, සොරකම් කරන ආදී මේ දස කමී පටයන් තියෙන, බොරු කියන, කේලාම් කියන, මෙන්න මේවා සකස්වෙන අපුඤ්ඤාභිසංඛාර යි. එතකොට මේවා තමයි කමී භවය හැටියට පෙන්නන්නේ.

ඊට පස්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ සියලු දේ එකට කැටිකරලා දේශනා කරනවා සබ්බමපි භවගාමීකමම. කමමභවො. කමීභවය කිව්වහම සියලු භවගාමී කමීයන්. ඒ කියන්නේ භවගාමී කියලා කියන්නේ නැවත නැවත උපදීමට හේතුවන යම් කමීයක් තියෙනවා නම් උප්පත්ති වශයෙන්. ඉපදීමට විතර මෙතැන භවගාමී කිව්වහම ඒක භවය මේ ජීවිතයත් අපි එක්කරගත්තවත් භවය පෙන්නන්න පුළුවන්. ඒක පටිච්චසමුප්පාද විභඩ්ගයේ ඒක පෙන්නනවා ඒ මේ මොහොතේ භට්ටන්තා භවයකුත් තියෙනවා. ඒකත්, ඒ වාගේ ම නැවත නැවත ඉපදීමට හේතුවන භවයකුත් තියෙනවා. ඒ භව දෙක ම කමීය නිසා සකස්වෙන්නේ. ඒ නිසා ඒ චේතනාවෙන් සකස්වෙන ඒ සියලු භවගාමී කමීයෝ කමීභවය හැටියට බුදුරජාණන්වහන්සේ පෙන්නනවා.

එතකොට මේ භවය කියන්නෙත්, කමීය කියන්නෙත් දෙකක් නෙවෙයි, එකක් හැටියට යි පෙන්නනවා කියන එක ඔබට මේ තේරනවා. මේ භවය තමයි අපට උපදින්න හේතුවෙන්නේ. තවත් තැනක තියෙනවා නේ **චේතනා භවො** කියලා. භවය කියන්නේ මොකක් ද? තමන් තුළ ම උපදින චේතනාව යි. මෙතැන කතාකරන්නේ තමන් තුළ උපදින චේතනාව හා සකස්වෙච්චි සංඛාර පිළිබඳව යි. නැතිනම් අපට තවත් භවය කියලා කියනවා නේ භූමි ටිකක්. කාමභව, රූපභව, අරූප භව, සංඥාභව, අසංඥාභව - ඒක වෙනම පෙන්නනවා. බෙදලා පෙන්නනවා. මේ කතාකරන්නේ අපගේ සිතේ සකස්වන භවය පිළිබඳව යි. ඒ නිසා මේ භවය අපට ඤායකරන්න පුළුවන්. මේ භවය නිරුධකරන්න පුළුවන්. මොකද, මේක මේ කොහේවත් තියෙන පහළවෙන ස්ථානයක් නෙවෙයි. මේක අපගේ සිතේ සකස්වෙන නිසා, මේ කමී ටික, ඒ භවය නිසා මේක අයිත්තකරන්නත් පුළුවන්කම තියෙනවා. අපි ඒකත් කතාකරා.

ඊට පස්සේ කමී හවය. උත්පත්ති හවය කියලා කියන්නේ උත්පත්ති හවය යි. තත් කතමො උපපත්තිහවො: කාමහවො රූපහවො අරූපහවො සංඝායනාහවො අසංඝායනාහවො නෙවසංඝායනාහවො එකමොකාරහවො චතුමොකාරහවො පඤ්චමොකාරහවො, අයං චූළවති උපපත්තිහවො. අයං චූළවති උපාදානපච්චයා හවො.

එහි උප්පත්ති හවය කවරේ ද? කාමහවය, රූපහවය, - කාමහවය කියලා කිව්වේ මනුස්සලෝකය, දිව්‍යලෝක හය සතර අපාය ආදී එකොළොස් භූමිය. කාමලෝකයට තමයි මෙතැන කාමහවය කියලා කියන්නේ. එතකොට අපි උපදින ස්ථාන යි. කාමහවය යි. රූපහවය කියලා කියන්නේ ඒ කියන රූපාවචර භූමි පහළොවක් තියෙනවා. එතකොට මේ දහසය ම ගන්න පුළුවන්. මෙතැන තුන් ආකාරයකින් ගත්තහම. කාමහවය, රූපහවය, අරූපහවය, අසංඝායනාලයත් රූපාවචර හවයට ම යි අයිතිවෙන්නේ. එතකොට දහසයක් තියෙනවා. අරූපහවය කියලා කියන්නේ අරූපාවචර ලෝක හත යි. සංඝායන, අසංඝායන, නෙවසංඝායනාසංඝායන කියලා මේ කියපු කාරණා ම වෙනත් ක්‍රමයකට පෙන්නවා.

සංඝායන කියලා කියන්නේ සංඝාව ඇති සත්ත්වයින් උපදින තැන්. ඒක මේ තැන කිව්වහම ඔබ ගන්න එපා මෙතැන දී මේ ජාතිය කියන එක ගන්න එපා. අපි උප්පත්ති වශයෙන් දැන් එක භූමියක පහළවෙනවා නේ. ඒක නෙවෙයි මේ කියන්නේ. ඒකට කියන්නේ අපි ජාතිය කියලා යි. ඉපදීම. දැන් මෙතැන හවය මේ උපාදානය නිසා මේ දෙක ම සිද්ධවෙන්නේ. ඒ නිසා මේ දෙක ම අපේ හිතේ සකස්වෙන දෙකක් හැටියට අපි තේරුම්ගන්න ඕන. ඒ දෙක ම අපේ චේතනාවෙන් සකස්වෙන දෙකක්. මේ එක ම උපාදානය නිසා මේ දෙ වැදෑරුම් හවය සකස්වෙනවා කියන එක යි මෙතැන පෙන්නන්නේ.

එතකොට සංඥාභව කියලා කියන්නේ සංඥා සහිතව සකස්වන භවය යි. ඒවා තමයි, කාමලෝක ගත්තහම එකොළොස් කාමභූමිය යි, රූපාවචර ලෝකයේ අසඤ්ඤතලය හැරුණහම මේ ඔක්කෝම සංඥාභව කියන ගණයට යි. ඇයි මේ හැම එකක ම සිත් තියෙනවා. සංඥාව තියෙන නිසා ඒවා ඔක්කෝම සංඥාභව යි. ඊට අමතරව මේ අරූපාවචර ලෝකයේ නෙවසංඥානාසංඥායතනය හැර අනික් භූමි තුනත් සංඥාභව හැටියට සඳහන්කරන්න පුළුවන්. ඒක ධර්මයේ පෙන්නනවා. අසංඥභව කියලා කියන්නේ මොකක් ද මේ අසංඥතලය. ඒක, ඔබ අහලා ඇති. ඒ රූපස්කන්ධය විතරක් පහළවන, වේදනා-සංඥා නැති ස්ථානයක්. අසංඥභව. නෙවසංඥානාසංඥා භව කියලා කියන්නේ සංඥාව සියුම් නිසා සංඥාව ඇත්තේ ද, නැත්තේ ද නැති ආකාරයෙන්, ඉතා සියුම් වෙච්චි අරූපාවචර ලෝකයක් තියෙනවා. භූමියක් තියෙනවා. ඒකට නෙවසංඥානාසංඥාභව කියලා කියනවා. ඒකට සංඥාභව කියලා කියන්න බැහැ. ඒ තරම් සංඥාව ඇත්තේ ද, නැත්තේ ද නැති තරම්. ඒක ඉතා සියුම් වෙලා තියෙන්නේ. ඒ නිසා නෙවසංඥානාසංඥාභව කියලා අර කියපු ටික ම තමයි පෙන්නලා තියෙන්නේ.

ඒකවොකාරභව කියලා කියන්නේ, ඒකවොකාර - ඕකාර කියලා කියන්නේ, ස්කන්ධ ටිකට තමයි ඕකාර කියලා කියන්නේ. ඒක+ඕකාර කියලා කියන්නේ එක් ස්කන්ධයක් පවතින භවයක් තියෙනවා.

ඊට පස්සේ **චතුරෝකාර භවයක්**. චතු+ඕකාර භව කියලා කියන්නේ ස්කන්ධ හතරක් පවතින භව තියෙනවා. **පඤ්චවෝකාර** භව කියලා කියන්නේ ස්කන්ධ පහක් පවතින භවයක් තියෙනවා. ඉතින් සමහර ඔබ අහලා ඇති ඔය අතර තවත් තියෙනවා නේ අන්තරාභවය කියලා එකකුත්. ඒක මේ

සාසනයේ තියෙන භවයක් නෙවෙයි. එහෙම භවයක් තියෙනවා නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙන්න මෙතැන පෙන්නවා. ඔතැන අන්තරාභවයක් කියලා එකකුත් මේ භව ගොඩේ පෙන්නවා. නමුත් මේ එහෙම භවයක් නැහැ. ඉතින් ඒක ඔබ බෞද්ධයෝ වශයෙන් නියම ධර්මය දන්නා අය ඒක දන්නවා. ඒක මේ ඇතිවෙච්චි වැරැදි මිත්‍යා අදහසක් බව.

එතකොට එතැන එකවෝකාර භවය කියලා කියන්නේ අසඤ්ඤ තලයට යි. චතුර්වෝකාර භවය කියලා කියන්නේ, අරුපාවචර භූමියට තමයි චතුර්වෝකාර භවය කියන්නේ. පඤ්චවෝකාර භවය කියලා කියන්නේ කාමභූමි එකොළහයි හා රූපාවචර බ්‍රහ්මලෝක පහළොව අසඤ්ඤ තලය හැරුණහම මේ ස්කන්ධ පහක් පවතින තැන්වලට පඤ්චවෝකාර භව කියලා කියනවා. මේ ටිකට තමයි උප්පත්ති භවය කියලා කියන්නේ.

එතකොට උප්පත්ති භවය, මේ ටික ඔබට සමහරවිට නො තේරෙනවා වෙන්න පුළුවන්, මේක දැන් අපේ හිතේ සකස්වෙනවා කියලා කියන්නේ මොකක් ද කියන එක. මෙන්න මේ කාරණා දෙක එකතු කරලා ගත්තහම අපට පුළුවන්කම තියෙනවා අපි සකස්කරගෙන ඉන්න භවය මොකක් ද කියලා තීරණය කරගන්න.

කාම ලෝකයේ අපි කිසිදු ධ්‍යානයක් ලබලා නැතිනම්, රූපාවචර ප්‍රථමධ්‍යාන ආදී හෝ අරුපාවචර හෝ ධ්‍යානයක් ලබලා නැතිනම් අපි කවදාවත් මේ කියන රූපභව, අරුපභව වල උපදින්නේ නැහැ. ඒ භවය අපි අද මෙතැන ඉඳන් අපි එහෙම එකක් ලබලා නැතිනම් අපි ඒ තැන්වල උපදින්නේ නැහැ. අසඤ්ඤතලය, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා තලවල උපදින්නේ නැහැ. ඒකවෝකාර භව, චතුර්වෝකාර භවවල

උපදින්නෙත් නැහැ. ඒවා යේ උපදින්න නම් එයට විශේෂ සිත් තියෙන්න ඕන. ඒ නිසායි.

ඒ නිසා අපි උපදිනවා නම් උපදින්නේ මේ පඤ්චවෝකාර හවයේ, එහෙම නැතිනම් සංඥා හවයේ. තවත් විදියකින් කිව්වොත් කාමහවයේ. මේ තුන ම කියන්නේ එකට යි. සංඥා හව, කාම හව, පඤ්චවෝකාර හව කියන්නේ ඔය එක ම තැනට තමයි න්‍යායයන්වලින් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්න්නේ. කාමහවයේ තමයි අපි උපදිනවා නම් උපදින්නේ. ඒ උපදින්නේ කොහොම ද? ඒ උත්පත්තියට හේතුවෙන්නේ කමීභවය යි.

කමීභවය නිසා ජාතිය යි කියලා යි බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්න්නේ. **හව පච්චයා ජාති** කිව්වහම, ඒක ධර්මයේ පෙන්න්නේ **හව පච්චයා ජාති**, කමමහව ප්‍රත්‍යයෙන් ජාති කියලා යි පෙන්න්නේ. එතකොට අපි හවය කාමහවය නම් කාමහවය අප තුළ සකස්වෙන පුඤ්ඤාභිසච්චාර, අපුඤ්ඤාභිසච්චාර, අනුව තමයි සිඬවෙන්නේ. එතකොට පුඤ්ඤාභිසච්චාරයාගෙන් රූපාවචර පුඤ්ඤාභිසච්චාර අයින් කරහම අනිත් ටික යි. එතකොට අපි දන්නවා අපුඤ්ඤාභිසච්චාරයෙන් කොහෙද උපදින්නේ, පුඤ්ඤාභිසච්චාරයෙන් කොහෙද උපදින්නේ? එතකොට ඒ හවය සකස්වෙන්නේ උපාදානයෙන්. එතකොට අපේ උපාදානය තියෙන්නේ කොයි තැන්වල ද කියන එක අපි අපේ හිත ම ගවේශණය කරලා වටහාගන්න පුළුවන්.

අපි උපාදානය වැඩිපුර තියෙන්නේ අපුඤ්ඤාභිසච්චාරය පැත්තට නම් අර කියපු කාමඋපාදාන දිට්ඨිඋපාදාන අත්තවාදඋපාදාන නිමියන් ලෝභය වශයෙන් නම් අපේ හිත් නිතර පවතින්නේ නිර්ලෝභී නැතිනම්, ද්වේශය වශයෙන් නම්

පවතින්නේ, මෝහයෙන් මුළාවෙලා නම් පවතින්නේ, නිතර අපි පංචශීලය කඩ කඩ කරමින් නම්, බොරු කියන, කේලාම් කියන, පරුෂවචන කියන, හිස්වචන කියන, මේ විදියට නම් අපි ජීවත්වෙන්නේ, අපුඤ්ඤාහිසඞ්ඛාර තමයි අපි රැස්කරන්නේ. අපුඤ්ඤාහිසඞ්ඛාරයන්ට මේ කාම භවයේ කොතැන ද හිමි? නිරය හෝ තිරිසන් අපාය යි. මේ කියන කොහේ හරි තැනක තමයි අපට හිමිවෙන්නේ. සතර අපායේ කොහේ හරි තමයි අපුඤ්ඤාහිසඞ්ඛාර. එතකොට අපට අපේ භවය තීරණය කරන්න පුළුවන්. මම උපදින්න කැමැති නැතිවුණාට සතර අපායේ අපි රැ දාවල් දෙකේ සකස්කරන්නේ අපුඤ්ඤාහිසඞ්ඛාර නම්, අර කියපු ආකාරයෙන්. ඒකට අනුව තමයි අපි උපදින්නේ.

ඒ නිසා අපි නිතර නිතර රැස්කරන්නේ පුඤ්ඤාහිසඞ්ඛාර නම් අපි මේ කාම ලෝකය තුළ දිව්‍යලෝකයේ මනුස්ස ලෝකයේ හෝ උපදිනවා. එතකොට මනුස්ස කාමයන්ට ආසාව ඇතිකරගෙන පින් රැස්කරනවා නම් එයා මනුස්ස ලෝකයේ යි උපදින්නේ. දැන් මනුස්සයෝ වශයෙන් අපට හම්බවෙන ආහාරපාන වෙන්න පුළුවන්, ඇඳුම් පැළඳුම්, ඉඩකඩම්, ඒ වාගේ මනුස්සයෝ වශයෙන් ඉන්න සත්ත්වයන්ට අපි උපාදාන කරගෙන ඉන්නවා නම්, මනුස්ස ආකල්ප, මනුස්ස සංකල්ප, මනුස්ස අදහස්, අපි ඒවාට ආශාව ඇතිකරගන්නවා. ‘මේ මේ කුලවල උපදිනවානම් හොඳයි. මේ මේ ජාතිවල උපදිනවා නම් හොඳයි’ කියලා. අන්න ඒවා ඉතින් අත්තවාද උපාදාන යි. කාම උපාදාන නිසා භවය. උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් නේ භවය එන්නේ. එතකොට ඒ උපාදානය අපි ඇතිකරගෙන ඉන්නේ මනුස්ස සංකල්ප ආකල්පවලට. එතකොට එයා කුසල් කරනවා ඒ නිසා. ආ මේ මේ කුසල් කරනවා. දන් දෙනවා. පින් කරනවා. සිල්

රකිනවා. මනුස්ස ආකල්ප තුළ. එතකොට එයා පුඤ්ඤාභිසඬ්ඛාර නිසා එයා මනුස්ස ලෝකයේ උපදිනවා.

අපි දන්නවා මනුස්ස ලෝකයේ ඉපදුණොත් ර්ළගට උපදින මනුස්සයෝ කෙබඳු ආකාරය ද කියන එක. රෝග බහුල යි. ආයුෂ අඩු යි. කෙලෙස් සහිත යි. අබුද්ධොත්පාද කාලයෙන් මෙබඳු වූ මනුෂ්‍ය භූමියක තමයි අපට අනාගතයේ උපදින්න කියෙන්නේ. ඒ නිසා අපි ඒක තේරුම් අරගෙන මනුස්සයෙක් වශයෙන් කියෙන ආකල්ප සංකල්ප අපි දුරුකරගන්නවා. ඒ නිසා ඇතිවන උපාදාන අයින් කරගන්නවා. ඒවා මිල මුදලට, යාන වාහන, ඉඩකඩම්, රැකී රක්‍ෂා. මේ ඔක්කෝම මනුෂ්‍ය කාම යි. ඔවාට අපි ඇලිලා, බැඳිලා, දැඩිව අරගෙන ඉන්නවා නම්, ඉතින් අකැමැත්තෙන් හරි මනුෂ්‍යයෙක් වශයෙන් උපදින්න වෙනවා. ඉපදුණොත්, කොයි තරම් පින තුබුණත්, ඉපදුණොත් ඒ උපදින කාලවිපත්තියට අනුව අපට අනුගතවෙන්න වෙනවා.

දැන් අර මහා බැමිණිටියා සාය කාලයේ මොන තරම් පින් තිබුණ අයටත් ආහාර පාන ලැබුණේ නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ කල්පයක් ජීවත්වෙන්න ආයුෂ තිබුණත් ඒ කාලයේ තිබුණේ පරමායුෂ අවුරුදු එකසියවිස්ස, එකසියපණහ හෝ හැට හෝ නිසා උන්වහන්සේට ඒකට සීමාවෙන්න වුණා. ඒ කියෙන දේවල්.

අන්න ඒ වාගේ අපි කොයි තරම් පින්කම් කරලා තිබුණත්, අපි ඇළුම් කරන්නේ මනුස්ස ලෝකයේ, මනුස්ස ආකල්ප, මනුස්ස සම්පත්වලට නම් උපදිනවා මනුස්සයෙක් වෙලා. සැප සම්පත් ඇතුළු උපදින්න පුළුවන්. නමුත් අර කියන රෝග බහුල, ලෙඩ බහුල, අබුද්ධොත්පාද කාලවල, කෙලෙස් සහිත, භූමි තමයි. මනුස්ස ලෝක තමයි. අපට ඉදිරියේ දී මනුස්සයෝ තමයි

හම්බවෙන්නේ. අන්න ඒ නිසා ඒ කාරණාව අපි වටහාගන්න ඕන. ඒ අනුව තමයි අපට, හවය කියන එක අපට තීරණය වෙන්නේ.

ඉතින් මේ මේක පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරලා තියෙන සූත්‍රයක් තියෙනවා. දුතිය කම්ම විහඬිග සූත්‍රය. දෙවන කර්ම සූත්‍රය කියලාත් තියෙනවා.

චතතාරිමානි භික්ඛවෙ කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදිතානි. කතමානි චතතාරී?

අප්පී භික්ඛවෙ කමමං කණ්භං කණ්භවිපාකං. අප්පී භික්ඛවෙ කමමං සුකකං සුකකවිපාකං. අප්පී භික්ඛවෙ කමමං කණ්භසුකකං කණ්භසුකකවිපාකං. අප්පී භික්ඛවෙ කමමං අකණ්භං අසුකකං අකණ්භඅසුකකවිපාකං කමමකියාය සංවතතති.

මහණෙනි, අනිෂ්ඨවිපාක ඇති අකුශලකම්මයෙක් ඇත. මහණෙනි, ඉෂ්ඨවිපාක ඇති කුශලකම්මයෙක් ඇත. මහණෙනි, අනිෂ්ඨ වූ ද, ඉෂ්ඨ වූ ද විපාක ඇති කෘෂ්ණ-ශුක්ලකම්මයෙක් ඇත. මහණෙනි, අකෘෂ්ණ-අශුක්ල විපාක ඇති කම්මයෙකු පිණිස පවත්නා අකෘෂ්ණ-අශුක්ල කම්මයෙක් ඇත. මහණෙනි, අනිෂ්ඨවිපාක ඇති අකුසලකම්මී තියෙනවා. මහණෙනි, ඉෂ්ඨවිපාක ඇති කුසලකම්මී තියෙනවා. මහණෙනි, අනිෂ්ඨවූද ඉෂ්ඨ වූ ද විපාක ඇති කුසල වූ ද, අකුසල වූ ද කම්මී තියෙනවා. මහණෙනි අකුසල ඒ කියන්නේ ඉෂ්ඨ විපාක ත් අනිෂ්ඨ විපාකත් පිළිබඳ නො පවත්නා, ඉෂ්ඨ හෝ අනිෂ්ඨ විපාක නැති අශුක්ල වූ කම්මී ද ඇත. කුසල වූ ද, අකුසලවූ ද, විපාක නැති කම්මී තියෙනවා කියලා පෙන්වනවා.

මන්න මේක හොඳ අපි මාතෘකාවක්. එහෙම කමින් තියෙනවා. එහෙම කමී ද සකස් කරගත හැකියි. මොනවා ද ඒ කමී කියන එක පිළිබඳව අපි දැනගත යුතු යි. එතකොට මේකේ තියෙනවා:

මහණෙනි අනිෂ්ට විපාක ඇති අකුශලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි මෙලොවිහි ඇතැමෙක් සදොස් වූ - දොස් සහිත - කායද්වාරිකචේතනාසම්බ්‍යාත කායසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. එතකොට කයෙන් අර දොස් සහිත කමී රැස් කරනවා. ඒ කියන්නේ අපි මොනවා ද කයෙන් රැස්කරන්නේ? සොරකම් කරනවා. ඊට පස්සේ මේ සතුන් මරණවා. කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙනවා. මේ ආකාරයෙන් කය මුල්කරගෙන, කය වෙහෙසවාගෙන කරන සියලු කමී දොස් සහිත ඒවා. ලෝභ ද්වේශ මෝහ සහිතව කරන දේවල්. මේවාට කියනවා, සදොස් වූ කායකමී කියලා. කාය කමී රැස්කරනවා.

සදොස් (වාග්ද්වාරිකචේතනා සම්බ්‍යාත) වාක්සංඛාරය රැස්කෙරෙයි. සදොස් වූ වාක් කමී, ඒ කියන්නේ බොරු කියන, කේලාමී කියන, ඵරුෂ වචන කියන, ආදී මේ වචනයෙන් රැස්කරන සදොස් වූ, දොස් සහිත වාක් කමී රැස්කරන්නේ.

සදොස් වූ (මනෝද්වාරිකචේතනා සම්බ්‍යාත) මනාසංඛාරය රැස්කෙරෙයි. සදොස් වූ මනෝද්වාරික මනස්කමී රැස්කරනවා. දැඩි ලෝභය, අභිධ්‍යාව, දැඩි ද්වේශය, එතකොට ව්‍යාපාදය, මිත්‍යාදෘෂ්ටිය ආදී මේ කමී අපි මනසින්, හිතෙන් රැස්කරගන්නවා. හේ දොස් සහිත කායසංස්කාරය රැස්කොට දොස් සහිත වාක්සංඛාරය රැස්කොට දොස් සහිත මනාසංස්කාරය රැස්කොට දුක් සහිත ලෝකයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණෙයි. ඒ දොස් සහිත කාය කමී රැස්කරලා, දොස් සහිත වාක් කමී රැස්කරලා, දොස් සහිත මනාස කමී

රැස්කොට දුක් සහිත ලෝකයකට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණෙනවා. ඒවාගේ විපාකය මොකක් ද? දුක් සහිත භූමියකට භවයකට ඔහු පැමිණෙනවා. දුක් සහිත ලොවිහි උපන් ඔහු දුක් සහිත විපාක ස්පර්ශයේ පහස්නාහ. දුක් සහිත ලොවක උපන් ඔහු දුක් සහිත ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලද හේ ඒකාන්තයෙන් දුක් වූ ආබාධ සහිත විපාක වේදනාව විඳියි. මහණෙනි, මේ අනිෂ්ටවිපාක ඇති අකුශලකමීය යි කියනු ලැබේ. දුක් සහිත ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලද අනිවායථීයෙන් ම ඒ දුක් සහිත තැනකට ආවොත් ඔහුට රැ දහවල් දෙකේ දුක් සහිත වූ ස්පර්ශයේ තමයි ඔහුට විඳින්න වෙන්නේ. දුක් සහිත ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලද හේ ඒකාන්තයෙන් දුක්වූ ආබාධ සහිත විපාක වේදනාව විඳියි. හරියට නිරයේ නිරිසතුන් වාගේ යි. මහණෙනි මේ අනිෂ්ටවිපාක ඇති අකුසලකමීය යි කියනු ලැබේ. ඔන්න අනිෂ්ට විපාක ඇති අකුසල කමී.

හොඳට පැහැදිලිව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා. මේවා බුද්ධෝත්පාදකාලයක විතර යි අපට අහන්න ලැබෙන්නේ. ඔය තමයි අනිෂ්ට විපාක තියෙන කමී.

මහණෙනි, ඉෂ්ටවිපාක ඇති කුශලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් නිදොස් වූ කායසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. නිදොස් වූ වාක්සංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. නිදොස් වූ මනාසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. හේ නිදොස් වූ කායසංස්කාරය රැස්කොට නිදොස් වූ වාක්සංස්කාරය රැස්කොට නිදොස් වූ මනාසංස්කාරය රැස්කොට නිදුක් ලොවට එළඹෙයි. නිදුක් ලොවට එළඹී ඔහු දුක් රහිත විපාක ස්පර්ශයේ පහස්නාහ. නිදුක් ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලද හේ ඒකාන්ත සුඛ වූ නිරාබාධ වේදනා විඳී. සුභකිණ්හ දෙවියන් සෙයිනි. මහණෙනි, මේ ඉෂ්ටවිපාක ඇති කුශලකමීය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි,

ඉෂ්ටවිපාක ඇති කුසලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි මෙලොව
 ඇතැමෙක් නිදොස් වූ, නිදොස් පිරිසිදු කායකමී රැස්කරයි.
 නිදොස් වූ වාක් කමී රැස්කරයි. නිදොස් වූ මනාකමී රැස්කරයි.
 මොනවාද ඒවා? අර කියාපු සිල් රැකීම, භාවනා කිරීම, දන් දීම,
 කයින් වචනයෙන් මනසින් සිදුකරයි. ඒ වාගේ ම සතුන්
 මැරීමෙන්, භොරකම් කිරීමෙන්, බොරු කේලාම් කීමෙන්
 වෙන්වීම, මේවාත් නිදොස් වූ කුසල කමී යි. ඒවා කමී පට
 බවට ම පත්වෙනවා, යහපත් පැත්තට. නිදොස් වූ මනස්කමී
 රැස්කරයි. හේ නිදොස් වූ කායකමී රැස්කොට. නිදොස් වූ වාක්
 කමී රැස්කොට, නිදොස් වූ මනස් කමී රැස්කොට, නිදුක්
 ලොවට එළඹෙයි. දුක් නැති ලෝකයට එළඹෙනවා. අන්න දුක්
 නැති උත්පත්තියක් ලබන්න නම් අපට ඒ විදියට ජීවත්වෙන්න
 ඕන. නිදොස් වූ කායකමී වාක්කමී මනස්කමී මොනවා ද?
 ලෝභ ද්වේශ මෝහයන්ගෙන් ගැවැසිගත්තේ නැති කමී
 මොනවාද කියලා එබඳු කමී කරන්න නිදුක් ලොවට එළඹීම
 හෝ දුක් රහිත විපාක ස්පඨියෝ පහස්නා ලදහ. අන්න ඒ නිසා
 ඔහුට දුක් නැති ජීවිතයක් ගතකරන්න පුළුවන්. නිදුක්
 ස්පඨියන් විසින් පහස්නා ලද ඒකාන්තයෙන් සුඛ වූ නිරාබාධ
 වේදනා විඳි. ඒ නිසා ඔහු ඒකාන්තයෙන් සුඛ ඇති ආබාධ නැති
 වේදනා ඔහුට විඳින්න ලැබෙනවා. හරියට, සුඛකිත්භක
 දෙවියන් සේ යි. සුඛකිත්භක දෙවියෝ කියන්නේ, සුඛකිත්භක
 කියන මේ බ්‍රහ්මයන් ඉතාමත් සැපවිඳින දේව කොටසක්.
 ඔවුන් කවදාවත් දුකක් විඳින්නේ නැහැ. ඒ තරම් සැප
 විඳින්නේ. ඇයි? නිදොස් වූ කායකමී, වාක්කමී, මනාකමී
 රැස්කරගැනීමේ විපාකය යි. ප්‍රතිපලය යි.

මනුෂ්‍යයින් වශයෙන් අපි යම්තාක් යම් යම් දුක් විඳිනවා නම්
 එරූප වචන අහනවා නම්, අනුන්ගෙන් රැවැටීමට ලක්වෙනවා
 නම්, ඒ ගති හතර කරපු මේ දොස් සහිත කමී නිසා අපට

විපාක විඳින්න වෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා මෙන්ම මේක දැනගෙන අපට පුළුවන්කම තියෙනවා නිදොස් වූ කමී නිතර රැස්කරන්න. ඔහුට ඒකාන්තයෙන් සුඛ ඇති, නිරාබාධ සුභකින්හක දෙවියන් සේ සැප විඳින්න පුළුවන් හේතු සකස්වෙනවා. ඉතින් ඒ කුසලකමී යි. ඊට පස්සේ,

(කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්ඞසුක්කං කණ්ඞසුක්කවිපාකං? එතකොට මේකේ තියෙන්නේ ඉෂ්ටසැප දුක් දෙක ම තියෙන සැප දුක් විපාක ලැබෙන කමීපථ මොනවාද කියලා. නමුත් මේ සිංහල පරිවර්තනයේ ඒක ටිකක් වෙනස්වෙලා තියෙන්නේ.)

මහණෙනි, ඉෂ්ටානිෂ්ට විපාක ඇති කෘෂ්ණශුක්ලකමී කවරේ ය? කියලා තියෙන්නේ. එතකොට ඒ ඉෂ්ට අනිෂ්ට දෙකම කලවමේ තියෙන කමී මොනවා ද? මහණෙනි මෙලොව ඇතැමෙක් සදොස් වූත් නිදොස් වූත් කායසංස්කාර රැස් කෙරෙයි. සදොස් වූත් නිදොස් වූත් වාක්සංස්කාර රැස් කෙරෙයි. සදොස් වූත් නිදොස් වූත් මනාසංස්කාර රැස් කෙරෙයි. එතකොට සදොස් වූ ද නිදොස් වූ ද කාය කමී මනෝකමී මේ විදියට රැස්කරලා දුක් සහිත, සැප දුක් දෙක ම සහිත ලෝකයට එළඹෙනවා. හරියට මනුස්ස ලෝකයේ ඇතැම් විනිපාතික දෙවියන් වගේ මේ වගේ තැන්වල දැන් ඔය සමහරවිට විනිපාතික අසුරයෝ ඉන්නවා. එයාලා මේක පැහැදිලිව පෙනෙන්න තියෙන දෙයක්. සමහරවිට උදේ කාලයේ දුක් විඳිනවා. සවස් කාලයේ, රාත්‍රි කාලයේ ඉතා සැප විඳිනවා. එහෙම මේ විනිපාත ඇතැම් අසුරයෝ ඇතැම් සත්ත්වයෝ පිළිබඳව මේ ධර්මයේ සඳහන්. ඒ වගේ ම මනුස්සයන්ට කියන්න වෙන්නෙත් මේ සැප දුක් මිශ්‍ර විපාක තියෙන කමී තියෙනවා. ඒ නිසා එබඳු කමී රැස්කරගත්තහම

බොහෝ සෙයින් මනුස්සයෝ මේ කමී දෙක තමයි මාරුවෙන් මාරුවට කරන්නේ. එතකොට අනික් විපාක ඉෂ්ට විපාක ඇති කමී ඇති ලෝකයකට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණෙනවා. දුක් සැපත් ඒ විදියට ලැබෙනවා.

ඊට පස්සේ පෙන්නවා, කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං අකණ්භං අසුකකං? අකණ්භඅසුකකවිපාකං කමමකඛයාය සංවත්තති. මහණෙනි, මොනවාද කෘෂ්ණවිපාක අකුසලවිපාකද නොවන, කුසලවිපාක ද නොවන, කුසල අකුසල විපාක ද නොවන, කමීක්ෂය පිණිස පවතින කමී මොනවා ද? කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ මාතෘකා කළා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනාව එහි ලා යම් කමීයෙක් කෘෂ්ණ වේ ද, කෘෂ්ණ විපාක වේ ද, මහණෙනි, කමීක්ෂය පිණිස පවත්නා කෘෂ්ණවිපාකත් නො වූ ශුක්ලවිපාකත් නො වූ, අකෘෂ්ණඅශුක්ලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි එහි ලා යම් කමීයෙක් කෘෂ්ණ වේ ද, කෘෂ්ණවිපාක වේ ද, යම් කමීයක් දුක් විපාක ඇද්ද, අනිෂ්ඨ විපාක වෙනවා ද, අනිෂ්ඨ කමීයක් වෙනවා ද, ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් චේතනායෙක් ඇද්ද, යම් කමීයෙක් කෘෂ්ණශුක්ල වේ ද කෘෂ්ණශුක්ල විපාකත් වේ ද, යම් කමීයක් සැප සහිත සැප විපාක ලැබෙනවා නම්, යම් කමීයක්, ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් චේතනාවකුත් ඇද්ද, යම් කමීයක් කෘෂ්ණශුක්ල වේ ද, සැප දුක් විපාක තියෙන කමීයක් තියෙනවා නම්, ඒ කමීයේ විපාකයක් තියෙනවා නම් එබඳු කමීයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් චේතනායෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, මේ කමීක්ෂය පිණිස පවත්නා අකෘෂ්ණඅශුක්ල වූ අකෘෂ්ණඅශුක්ලවිපාකත් වූ කමීය යි කියනු ලැබේ. කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නනවා.

එතකොට කමියේ යම් කුසල කමියක් තියෙනවා නම් යම් අකුසල කමියක් තියෙනවා නම් මේ කුසල අකුසල කමියාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් චේතනාවක් තියෙනවා නම්, අන්න ඒකට කියනවා කුසල ද අකුසල ද නො වූ කමීක්ෂය පිණිස පවතින කමිය කියලා. මොනවාද ඒ කමී? අන්න ඒවා තමයි අපි මේ භාවනා වශයෙන්, විදගීනා භාවනා වශයෙන් කරන කමී. විශේෂයෙන් විදගීනා වචන කෙනාගේ සිදුවෙන කමී තමයි අන්න මේවා. කමීක්ෂය පිණිස පවතින කමී තියෙන්නේ.

ඒක අපි හොඳට දැනගෙන ඉන්න එක හොඳයි. ඒක අපි මේ බුධ දේශනාවේ ම තියෙන කාරණාවක් හැටියටත් අපට මේකේ හොඳට ශ්‍රද්ධාව පිහිටවාගන්න පුළුවන්. යම් කිසි කෙනෙක් අකුසල කමී කරත්, කුසල කමී කරත්, අකුසල කුසල මේ දෙක ම කරත්, ඔහු ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් සෝක පරිදේවයන්ගෙන් මිඳෙන්නේ නැහැ. කොයි තරම් සැප තැනක ලැබුණත් මීට පෙර මම සඳහන් කරා. කොයි තැනක උපදීම වශයෙන් හොඳ කමී කරලා ඉපදුණත්, ජාති දුක, ජරා දුක, එතැන තියෙනවා. ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීම කැමැති දේ නො ලැබීමේ දුක, තමන් ප්‍රාර්ථනා කරපු දේ ඉෂ්ඨ නො වීමේ දුක, මේවා කොතැන ගියත් ඒවා ලැබෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා අන්න ඒවාගෙන් මිඳෙන්න පුළුවන්කමක් නැහැ. ඒ නිසා ඒ කුසල කමී අකුසල කමී කියන මේ ඔක්කෝම සසර යන දේවල්. භවගාමී කමී කියලා අපි ගන්නවා. **සබ්බං භවගාමී කමමං කමම භවං** - භවගාමී කමී ඒවා. අපි භවය ප්‍රාර්ථනා කරගෙන කරන කමී යි.

ඉතින් මේ කමී පිළිබඳව නොයෙක් මත, අදහස් තියෙනවා. මේවා මේ භවගාමී කමී, ඇතැම් අය සම්පූර්ණයෙන් ම ප්‍රතික්ෂෙප කරනවා. ඒ නිසා මේවා කරන්න හොඳ නැහැ. ඒකෙන් කොතෙත්ට ද වැටෙන්නේ? මේ ලෝකෝත්තර සම්මා

දිට්ඨියේ පිහිටන්න වැර වඩන, වියඹ වඩන කෙනාට බණක් අහන්න ලැබෙනවා. ‘ඔය කුසල් කරන්නත් එපා. අකුසල් කරන්නත් එපා. ඔක්කෝම සසර යන්නේ. අකුසලය නම් පැහැදිළි යි. නමුත් කුසලයටත් මේ කතාව කියනවා. කුසල් කරන එකත් මේ සසර යන එකක්. ඒ නිසා පින් කරන එක, කුසල් කරන එක, ඉතින් මේවා සසර යන දේවල් නිසා ඒවා නෙවෙයි කරන්න ඕන’ කියලා ඔන්න තැනකට දානවා.

දැන් මේ මොකක් ද කරේ? අර ලොකෝත්තර සම්මා දිට්ඨියට පත්වෙන්න වැර වඩන කෙනාට කම්මස්සකතා සම්මා දිට්ඨියෙනුත් එහා තියෙන මිත්‍යාදෘෂ්ටියක යි පිහිටවන්නේ. කම්මස්සකතා සම්මා දිට්ඨිය අපි හිටපු තැන යි. එතැන පෙන්නන්නේ අපි යම් හොඳ කමියක් කරගත් ඒකට ඉෂ්ඨ විපාක තියෙනවා. එතකොට අපි ඒ කමියට අනුව කරගන්නා අභිනිහාරය ප්‍රාර්ථනාව වැදගත්. අපි එතකොට දානයක් දෙනවා. තව කෙනෙකුට කුටියක් සේනාසනයක් හදන්න උදව් උපකාර කරනවා. හැබැයි ඒ අපේ ප්‍රාර්ථනාව තියෙන්නේ, ‘මේ කුටිය හෝ සේනාසනයට උදවුකිරීම නිසා ලැබෙන කමියෙන්, කුසලයෙන් මට සසර දුක ගෙවාගන්න, කෙලෙස් ගෙවාගන්න පාරමි පුරාගන්න, ධර්මය අවබෝධකරගන්න මේ කුසලය මට හේතුවෙන්න’ කියලා යි.

‘යම් කිසි සේනාසනයක භික්ෂූන්වහන්සේ නමක් වාසය කරලා ඒ ස්වාමීන් වහන්සේ දුක ගෙවාගන්න උත්සාහවත් වෙනවා නම්, සසර ගෙවාගන්න උත්සාහවත් වෙනවා නම් ඒ කුටිය තුළ ඉඳගෙන, ඒ සසර ගෙවාගන්න, උන්වහන්සේට පහසුවෙන් ඒ දේ කරගන්න යමකට උපකාර කරලා මම කෙලෙස් ගෙවාගන්න ද උපකාර කරා. ඒ නිසා මට ද ඒ කුසලයෙන් කෙලෙස් ගෙවාගන්න මේ කුසලය හේතුවෙන්න’

කියලා අපට ප්‍රාර්ථනා කරන්න පුළුවන්. දානයක් දීලාත් ඒක කරන්න පුළුවන්. කුසගින්නේ ඉඳගෙන භාවනා කරන්න බැහැ. ආහාර ටිකක් දුන්නහම ඒ හිඤ්ඤාත් වහන්සේ කුසගින්න නිවාගෙන සිත එකඟකරගන්න උත්සාහවත් වෙනවා. ඒ නිසා අපට පුළුවන් දන් දීලාත් ඒ ප්‍රාර්ථනාව කරන්න.

ඒ නිසා ඒ කුසලය උසස් හෝ සුලු හෝ කුසලයක් කරලා අපි ඒ කුසලය තුළ ප්‍රාර්ථනාවක් තබාගන්නවා නම් භවය ප්‍රාර්ථනා නොකර, මාගීඵල ලබන්න, නිවන් ලබන්න, සසර කෙටිකරගන්න, කෙලෙස් නිවාගන්න, මේ කුසල් උපකාරවෙන් කියලා ඒ කිසිදු කුසලයක් පොඩි හෝ ලොකු හෝ මහත් වූ හෝ එකදු කුසලයක් භවයට ප්‍රත්‍යාවෙන් නැහැ. භවය, භවගමන යන්න හේතුවෙන් නැහැ. සසර යන්න හේතුවෙන් නැහැ. ඒවා අපට මේ මාගීඵල ලබන්න ම උපකාරවෙන කුසලයක් වෙනවා.

අන්න ඒ නිසා ඒ අපි ඒ දේවල් කියනකොට ඒ කම්මස්සකතා සම්මාදිට්ඨියත් පිහිටුවාගෙන අපි කියන්නේ. ඒක නැතුව අපට මේ සසර ගමන කෙටිකරගන්න බැහැ. ඒ නිසා නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ **පබ්බජිතස්සපි උපකාරානි පුඤ්ඤානි දෙවභූතස්සපි උපකාරානි පුඤ්ඤානි මනුස්ස භූතස්සපි උපකාරානි පුඤ්ඤානි** කියලා ඔය මේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දාන පිළිබඳව දේශනාකරනකොට දේශනා කරේ අංගුත්තර නිකායේ. ඉතින් අන්න ඒ නිසා.

එතකොට අපි මේ කතාකරගෙන ආවේ කමීය පිළිබඳව යි. එතකොට අපි දන්නවා ඒ කමී තියෙනවා මේ මේ ගානේ. ඒ නිසා රැ දාවල් දෙකේ අපි දැනගත්තත්, නො දැනගත්තත් කමී සකස්වෙන බව පැහැදිළි නම්, මොහොතක්, මොහොතක් පාසා ඒ කමීවලට විපාක ද තියෙන බව ත් අපට පැහැදිළි නම්, විපාක

විදින්න වෙන බව ත් පැහැදිලි නම්, ඒ කම් අපට ප්‍රාර්ථනාවකින් අයින් කරගන්න බැරි බව ත් පැහැදිලි නම්, ඒකාන්තයෙන් මේ සකස්වෙන කම් අපි ගෙවාගතයුතුයි කියන එකත් අපි හොඳාකාරව තේරුම්ගත්තොත්, කොහොම ද ඒ කම් ගෙවාගන්නේ? ඒකාන්තයෙන් විද්‍යා කරලා තමයි ගෙවාගන්න ඕන.

අන්න ඒ නිසා තමයි මේ භාවනාව කියන එක කොයි තරම් වැදගත් ද කියන එක තේරෙන්නේ. ඒ භාවනාව තුළින් අපට අපේ සකස්වෙවිටි කම් මතුකරලා දෙනවා. ඒකයි මම කිව්වේ, හිත කෙනෙක් වඩනකොට සමථ හෝ විද්‍යා භාවනාවකට හිත තියාගෙන ඉන්නකොට අපට නිරන්තරයෙන් කරපු කියපු දේවල් සිහිවෙවි සිහිවෙවි මතුවෙවි එනවා. හරියට අර වෘතාව වහින වෙලාවට වතුරෙන් දිය බුබුල් නැග නැග එනවා වාගේ මේ විතක් මතුවෙවි එනවා. මේ මොනවා ද? ඉබේ අපි නො කරපු, නො හිතපු, නො දැකපු දේවල් සිහිවෙනවා ද? නෑ. පෙර කම් බවට සකස්වෙවිටි දේවල් තමයි අපට ඒ විදියට නැග නැග එන්නේ. ඉතින් අන්න ඒ නිසා අපට මේ භාවනාව බලයෙන් මේ-

අතීතයේ නිරුඳවෙවිටි දේවල් ඇතිබවට සිහිවෙන සිහිවෙන මොහොතක් පාසා, ඒ දේවල් නිරුඳවෙවිටි ධර්මයෝ හැටියට නිතර නිතර නුවණ පවත්වන්න පුළුවන්.

අනාගතය පිළිබඳ වූ උපදිවිටි නැති ධර්මයෝ පිළිබඳව ප්‍රාර්ථනා වශයෙන් අපට හිතට එනකොට ඒවා පිළිබඳවත් අපට මේවා ඉපදිවිටි නැති ධර්මයෝ කියලා ඒකේ අනිත්‍යභාවය නූපන්න බව සිතට දෙන්න පුළුවන්.

වතීම්මාණයේ වුණත් මේ මොහොතේ හටගන්න දේ ඇතිබවට ගන්න, ඇතිබවට ගන්නේ නැතුව ඒවා පිළිබඳව මේ මොහොතේ ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත දේ ප්‍රත්‍ය නැතිවෙනකොට අර යකඩ කැලි දෙකක් නිසා හටගත්ත උනුසුම හා සමානව ප්‍රත්‍ය නැතිවෙනකොට නැතිවෙනවා කියලා අපට වටහාගන්න පුළුවන්.

අන්න එතැන තමයි පින්වතුනි, කමිකෂය පිණිස පවතින කමීය කියලා පෙන්න්නේ. ඒ මනසිකාරය යි කියලා කියන්නේ. ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වේතනයෙක් ඇද්ද, කියලා කිව්වේ අන්න ඒ අතීතයේ යමක් දැක්කා නම් ඇහුවා නම්, වින්දා නම්, ඒ දේ අතීතයේ ම නිරුද්ධවුණා. ඒ දේ හටගන්න හේතුවෙව්ව් රූපය වේදනාව සංඥාව සංඛාරය විඥානය ශබ්දය ගන්ධය රසය වෙන්න පුළුවන්. ඒ ආයතන වෙන්න පුළුවන්. අතීතය එතැන ම නිරුද්ධවෙනවා. වතීම්මාණයකට කවදාවත් ම පැමිණෙන්නේ නැහැ.

ඔබ අහලා ඇති මගේ අතක් හකුළුවලා දිගහරින කොට, හකුළුවාගෙන ඉන්නකොට ඉපදිව්ව් යම් ස්කන්ධ ටිකක් තිබුණා නම් දිගහරිනකොට ඒ ස්කන්ධ ශේෂයක්වත් නැහැ. නමුත් අපි හිතනවා හකුළුවාගෙන හිටපු අත ම යි දිගහැරියේ කියලා.

ඔන්න ඔය වාගේ තැන්වල ඉඳන් අපි මේ නිත්‍ය සංඥාවේ බැසගෙන තියෙනවා. වතීම්මාණය තුළත් අපි ඇතිබවට නිත්‍යබවට අරගෙන තියෙනවා. අන්න ඒ නිසා ඒ අකුළුවාගෙන ඉඳීම වශයෙන් පහළවුණා නම් යම් ස්කන්ධ ටිකක්, පහළවුණා නම්, දිගහරින කොට ඒ රූපය ද, ඒ හිත ද, ඒ වේදනාව ද, ඒ සංඥාව ද, ඒ සංඛාරය ද සියලු ආකාරයෙන් ම නිරුද්ධවෙනවා. ශේෂයක්වත් දිගහරිනකොට එතැන නැහැ. දැන් තියෙන්නේ අලුත් ම ස්කන්ධ ටිකක් පමණයි. අන්න ඒ

වගේ කෙනෙකුට දැකපු දේ අරභයා, අහපු දේ අරභයා මනස පවත්වන්න තියෙනවා. භාවනා කරනකොට මේ කමිස්ථාන කියන්නේ අන්න ඒකයි. කමියක් කෙලෙස් ගෙවාගන්න අප උපකාරකරගන්නා මාගීයට කමිස්ථානයක් කියලා කියනවා. එතකොට කමිස්ථානයක් අපට දෙන්නේ අපේ හිත හදන්න යි. අපට අදාල කමිස්ථානය තුළ හිත තියාගෙන ඉන්නකොට අපි සිත සකස්කරන්නේ අන්න ඒ විදියට යි.

- නැති දේවල් අරභයා ඇතිබවට අරන් ඉන්නකොට ඒවා හිතින් අත්හැරගන්න ඕන.

නූපත් දේවල් අරභයා ප්‍රාර්ථනාකරගෙන ඉන්නවා නම් අපි ඒවා හිතෙන් අස්කරගන්න ඕන.

ඉතින් අන්න ඒ විදියට තමයි අපි මේ කමී ක්‍ෂය පිණිස පවතින කමී රැස්කරනවා කියලා කියන්නේ. ඒ තුළින් අපට පුළුවන්කම තියෙනවා අර අපි නො දන්නාකම නිසා රැ දාවල් දෙකේ සකස්වෙව්ව් කමී අයිත්කරගන්න පුළුවන්කමක් තියෙනවා. කමීක්‍ෂය පිණිස පවතින කමී.

මේක පිළිබඳව අපි තව විස්තර ටිකක් කතාකරන්න තියෙනවා. මේ අනුශයත් එක්ක. ඒක ඉතා ගැඹුරු මාතෘකාවක්. අනුශයත් එක්ක. ඊට පෙර අපි මේ භවය පිළිබඳව තව ටිකක් තියෙනවා. මේ භවය, භව නිරෝධ කරන්න පුළුවන්. භව නිරෝධ කරන්න පුළුවන්. භව නිරෝධය නිවන හැටියට බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නලා තියෙනවා. භව නිරෝධය කරන්නේ කොහෙම ද? භව නිරෝධ කරනවා කියන එක යි, කමී නිරෝධ කරනවා කියන එක යි දෙක ම එක යි. ඉතින් ඒ ඒ මාගීයන්ට අනුකූලව ඒ ඒ භවය යම් යම් ප්‍රමාණවලින් නිරුද්ධවෙනවා.

සෝවාන් වුණායින් පස්සේ සතර අපායේ උපදින්න තියෙන හේතුවෙව්වි කම් සියල්ල ම අයින් වෙනවා. ඉතින් ඒ නිසා ඔහු සතර අපායේ කාම භූමියේ සතර අපායේ කවදාවත් උපදින්නේ නැහැ. ඒ හවගාමී කමීය සහමුලින් ම අයින්වෙනවා දෘෂ්ඨිය නැතිවීමත් එක්ක.

එතකොට බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ හවය පිළිබඳව කතාකරනකොට ඒක කියනවා අපට අංගුත්තර නිකායේ අථ බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා -පෙ- භගවනතං අභිවාදෙන්වා එකමන්තං. ඒ විදියට මුලින් ඇවිල්ලා බුදුරජාණන් වහන්සේ වන්දනා කරලා එකත්පසින් ඉඳගෙන භගවන්තං එතදවොච : ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ අහනවා, ඒ විදියට මුලින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇවිල්ලා වන්දනා කරලා, එකත්පසින් ඉඳගෙන ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ අහනවා, 'හවො, හවො 'ති භන්තෙ වුවවති. කිත්තාවතා නු බො භන්තෙ හවො හොතිති? හවය හවය කියලා කියනවා. ස්වාමීනි කෙතෙකින් හවය වෙන්නේ ද කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ අහනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා: කාමධාතුවෙපකකඤ්ච ආනන්ද, කමමං නාභවිසස, අපි නු බො කාමභවො පඤ්ඤායෙථාති?

නො හෙතං භන්තෙ.

ඉති බො ආනන්ද, කමමං බෙතතං, විඤ්ඤාණං ඛේජං, තණ්හා සිනෙහො. අවිජ්ජානිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයොජනානං භීතිය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුනබ්බවාහිනිබ්බතති හොති.

ආනන්දය, කාමධාතුවෙහි ඉපදීම පිණිස පවතින යම් කමියක් නො වී නම්, කාමධාතුව කියලා කියන්නේ මොකක් ද? අර අපි කියපු කාමභවයට යි. කාම ධාතුව කියලා කියන්නේ ධාතූ අවයවයන් තමයි එතැන කාමධාතුව කියලා කියන්නේ. දිව්‍යලෝක හයයි, මනුෂ්‍ය ලෝකය යි, සතර අපාය යි. යටින් අවිච්ඡේදයෙන් උඩින් පරනිමිතිවසවර්ති දිව්‍ය ලෝකය දක්වා මේ සියල්ල කාමධාතුව යි. ඒ කාමධාතුවෙහි ඉපදීම පිණිස පවතින යම් කමියක් නො වී නම් ආනන්ද, කමිභවයක් පැනේ ද කියලා අහනවා.

වහන්ස මෙය නො වේ ම ය.

එහෙයින් ආනන්ද දැනගන්න. ආනන්දය, මෙසේ කමිය කෙණ්ඩුය වෙයි. එතකොට යම් තැනක උපදින්න නම් කමිය කෙණ්ඩුය යි කියලා කියන්නේ භූමිය වෙනවා. කමිය භූමිය වෙනවා. අභිසංස්කාර විඥානය බීජය වෙයි. අභිසංස්කාර විඥානය කියලා කියන්නේ අපි සකස්කරගන්නා චේතනාව සහිත සිත යි. චේතනාව සහිත විඥානය යි. එතකොට අර කමී පටයක් බවට සකස්වෙන පුඤ්ඤාභිසංස්කාර අපුඤ්ඤාභිසංස්කාර ආනෙඤ්ජාභිසංස්කාර කියන මෙන් මේ චේතනාවට තමයි මෙතැන අභිසංස්කාර විඤ්ඤාණය කියලා කිව්වේ. අභිසංස්කාර විඤ්ඤාණය බීජය වෙයි. තෘෂ්ණාව උදකය වෙයි. තෘෂ්ණාව කියන එක අර බීජය පැළවෙන්න හේතුවන ජලය වාගේ යි. අවිද්‍යාවෙන් ඇවුරුණු - අවිද්‍යාවෙන් වැහුනු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු - තණ්හාවෙන් බැඳුණු සත්ත්වයන්ගේ කාමධාතුවෙහි විඥානය පිහිටියේ ය. මෙසේ මතුවෙහි පුනර්භව සම්බ්‍රාහ්ම අභිනිවෘත්තිය වේ. අන්න මේ විදියට අවිද්‍යාවෙන් වැහිලා, තණ්හාවෙන් බැඳුනු සත්ත්වයෝ කාමධාතුවෙහි විඥානය පිහිටනවා.

මේ විදියට තමයි නැවත නැවත ඉපදීම වෙන්තේ කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. එතකොට මේ කමියක් සකස්වෙන්න කාරණා කීපයක් පෙන්නනවා.

- කමිය සකස්වෙන්න නම් අභිසංස්කාර විඥානයක් තියෙන්න ඕන.
- ඒ සඳහා අවශ්‍ය චේතනාව තියෙන්න ඕන.
- ඒ වාගේ ම ඒ පිළිබඳව වෙච්ච තණ්හාව, තණ්හා උපාදාන කියන දෙකම මෙතැන ගත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේ. තණ්හාවක් තියෙන්නත් ඕන.

අපි පොළොවක බීජයක් හිටෙව්වොත් ඒ බීජය වැඩිලා ගහක් බවට පත්වෙන්න නම්, පොළොව තියෙන්නත් ඕන. වතුර තියෙන්නත් ඕන. එතකොට තමයි ඒ බීජය පැළවෙලා ගසක් බවට පත්වෙන්නේ. ඒ වගේ අපට අභිසංඛාර විඥානය චේතනාව යි තණ්හාව යි තිබුණොත් කමී සකස්වෙනවා. හැබැයි මේ නිකම්ම සකස්වෙන්නේ නැහැ. ඒ සඳහා අවිද්‍යාවෙන් ඇහුරුණු තණ්හා බන්ධනයෙන් බැඳුණු සත්ත්වයන් තමයි ඒ විදියට නැවත නැවත උපදින්නේ. අන්න එතකොට මේ චේතනාව තිබුණු පමණකින් නෙවෙයි. අවිද්‍යාවෙන් වැහිලා තියෙන්න ඕන. මෝඩකම කියන එකත් එක්ක තමයි මේ කමී සකස්වෙන්නේ. එතකොට යම් මේ මෝඩකමත් එක්ක කමී සකස්වෙනවා. අවිද්‍යාව අවශ්‍යයි. නිකම්ම කමී සකස්වෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා කමිය යම්තාක් පවතින්නේ අවිද්‍යාව ඇති තාක් කල් පමණ යි. ඒ නිසා තමයි මේ කමීක්‍ෂය කරන්න පුළුවන් වෙන්නේ.

දැන් පින්වතුනි උදාහරණයක් වශයෙන් ගත්තොත් අපි මේ ධර්මයට හිත තිබ්බොත් දැන් අපි ධර්මය අහලා තියෙනවා. දැන් අපි මිට පෙරත් මම කිව්වා, මේ කමීක්‍ෂය පිණිස පවතින කමී

ගැන කතාකරනකොට මම ඔබට කිව්වා, මොකක් ද, මේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් චේතනාවක් තියෙනවා කියලා. අපි දන්නවා කොහොම ද ඒ ප්‍රභාණය කරන්නේ කියන එක. අතීතයේ යමක් සිටුවුණා නම්, ඒක නිරුඳවුණා කියලා අපි සඳහන් කරනවා. දැන් එතකොට මේ අපි යමක් දැක්කා නම් දැකීමක් අරභයා අපට ආශාව, තණ්හාව පහළවුණා නම්, ඒ නිසා අපි ඒ අරභයා ඵරුෂවචන, කේලාම් හෝ කිව්වා නම්, ඒ ගබ්ඳය අරභයා, දැන් ඒ ස්කන්ධ සියල්ලක් සියලු ආකාරයෙන් නිරුඳවෙනවා නම්, ඒ චේතනාවක් නිරුඳවෙනවා නම්, කමීය කියලා කොහේ හරි ගබ්ඳා වෙනවා ද? එහෙම ගබ්ඳාවෙන්න ධර්ම නැහැ. එතකොට ඒ නිසා ඒ කමීය කරපු චේතනාවක් එතැන නිරුඳවෙනවා.

ඒ ස්කන්ධ ටික සියල්ල නිරුඳවුණා නම් කොහොම ද ආපසු මේ අපට විපාක ගෙනැත් දෙන්නේ? අන්න ඒක තමයි අපි තේරුම්ගන්න ඕන. කමීය කියන එක. ඒකයි මේ කමීය කියන එක විපාක දෙන්න, බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙතැන පෙන්නන්නේ අවිද්‍යාවෙන් ඇහුරුණු, තණ්හා බන්ධනයෙන් බැඳුණු, සත්ත්වයෝ කාමධාතුවෙහි විඤ්ඤාණය පිහිටයි කියලා යි. එතකොට අපි මේ යම් තැනෙක උප්පත්ති වශයෙන් උපදිනවා නම් උපදින්න, අපි කරපු කමී තිබුණා. අපි එහෙම කියමු. කරපු කමී තිබුණා. හැබැයි මේ කමී කළ පමණකින් උපදින්නේ නැහැ. ඒ කමී කරපු කෙනාට අවිද්‍යාව, තණ්හාව කියන එකත් ප්‍රත්‍යාවේලා තමයි, අපට උත්පත්තියක් ගෙනැත් දෙන්නේ. අන්න ඒ නිසා තමයි මේ කමීයක් කරා නම් ඒ ඒ තැන නිරුඳවෙනවා.

මේක නුවණින් අපි තේරුම්ගන්න ඕන කාරණාවක්. මේක වරදවා වටහාගත්තොත් මේක වැරදි පැතිවලට යන්න පුළුවන්.

ඉතින් ඒ නිසා කමිය කියන එකක් කොහේ හරි තියෙන තැන්පත් වෙන එකක් නෙවෙයි. අවිද්‍යාව තියෙන තාක් කල්, අනුශය තියෙන තාක් කල්, හැබැයි ඒ කමිය ඇත. තියෙනවා කියන ගණයට යනවා. ඉතින් අන්න ඒ නිසා අපි යම් කරපු දෙයක් අරභයා යමක් කරා නම් ඒ කරපු දේ නිරුඳවුණත්, අපි අවිද්‍යාවෙන් මේවා ඇතිබවට සටහන් තබාගන්නවා. විපරිතව අදහස් ඇතිකරගන්නවා. ඒ නිසා ඒවා පිළිබඳව අපට සුදුසු අවස්ථාවේ ඒවා පැමිණෙනහම අර ඇතිබවට ගත්ත නිසා ඒවා අවිද්‍යාවෙන් සිහිකරලා දෙනවා. එතකොට විපාක සකස්වෙනවා.

සිහිවෙනකොට පින්වතුනි, අපට යමක් සිහිවෙනකොට ම, අතීතයේ වෙච්චි දෙයක් සිහිවෙනකොට අපට මෙහි නුවණ තිබුණා නම් ඒ දේ නිරුඳ යි කියලා, ඒ අරභයා අපට රාගයක් හෝ, ද්වේශයක් හෝ ක්ලේශයක් හෝ එනවා ද? තරහක් හෝ අමනාපයක් හෝ එනවා ද? එන්නේ නැහැ. ඇයි, අපි දන්නවා ඒක නිරුඳ යි කියලා. නැති දෙයක් අරභයා අපි ගහන්න, බණින්න, දොස් කියන්න යන්නේ නැහැ. නමුත් අවිද්‍යාවෙන් නැතිවෙච්චි දේ අරභයා ඇතිබවට ගන්න නිසා ම තමයි පින්වතුනි, අපි අන්න ඒ විදියට කමී විපාක සකස්වෙන්නේ.

ඒ නිසා යම් දවසක අවිද්‍යාව සහමුලින් ම ගෙවුණොත්, කමී ටිකත් ඤායවෙලා, නිරුඳවෙලා යනවා. ඒ නිසා අවිද්‍යාව තියෙන තාක් කල් තමයි පින්වතුනි, අපි මැරි මැරි ඉපදෙන්නේ. ඉපදෙමින්, මැරෙමින් යන්නේ මේ අවිද්‍යාව නිසා යි. ඒ නිසා ඒක නේ අඬගුලිමාල මහරහතන් වහන්සේ මොන තරම් කමී ගොඩක් සිටුවුණා ද, උන්වහන්සේ පෘතග්ජන කාලයේ. නමුත් රහත්වෙලා පිරිනිවන් පෑමත් එක්ක යමිතාක් කමී තිබුණා නම් ඒ සියල්ල විපාක දෙන්න විදියක් නැහැ. අවිද්‍යාව නිරුඳවුණ

නිසා ඒ කුසල කමී ද නෑ. ඒ අකුසලකමී ද නෑ. කුසල අකුසල කමී දෙක ම නිරුද්ධවෙනවා අවිද්‍යාව නිරුද්ධවෙන කොට.

අන්න ඒ නිසා අපට මරණාසන්න මොහොතේ හරි කමීයක් එළඹ සිටිනකොට යෝනිසෝමනසිකාරයේ පිහිටියොත් ඒක නිරුද්ධවෙලා ඒ දේ නෑ කියලා ඒ අකුසලය වුණත් විපාක දෙන්න විදියක් නැහැ. කමීයත් විපාක දෙන්නේ අවිද්‍යාව නිසා යි. නැති දෙයක් ඇතිබවට අපි අල්ලාගෙන ඉන්න නිසා යි අපට විපාක සකස්වෙන්නේ.

ඒ නිසා මේ කොහේ හරි මෙහේ තැන්පත්වෙලා මොලයේ හෝ තැන්පත්වෙලා ගබඩා වෙලා තියෙන දේවල් නෙවෙයි කමී කියන ඒවා. හැබැයි කමීය නැති දෙයක් නෙවෙයි. කමීය ඇත කියලා කියන්නේ අවිද්‍යාව තියෙන තාක් කල්. අවිද්‍යාව තියෙන තාක් කල් කමීය තියෙනවා කියන ගනයට යනවා. ඒ නිසා අවිද්‍යාව නිරුද්ධවුණොත් කමීය නැත. නිරුද්ධ යි කියලා කියන්නේ. ඒ නිසා මේ කමීය කියන එක අපට විද්‍යාමාන ධර්මයක් හැටියට, මේ වතීමාණයේ ඇති දෙයක් හැටියට පෙන්නන්න බැහැ.

දැන් අතීතයේ අපි කරපු කමී තියෙනවා කියලා අපි කතා කරනවා දහම් න්‍යායයක් තුළින්. පරමාටී වශයෙන් එහෙම අපට පෙන්නන්න පුළුවන්කමක් නැහැ. දැන් අපට ශබ්දයක් හටගන්නකොට මෙතැන ස්කන්ධ ටිකක් පෙන්නන්න පුළුවන්. දැන් කමීය අපේ අත ස්පර්ශී කරනකොට මේ අත ගැවෙනකොට මේ දැනෙන විඳීම හරහා වතීමාණ ධර්ම ටිකක් පෙන්නන්න පුළුවන්.

නමුත් අපි කරපු කමී පිළිබඳව එහෙම පෙන්නන්න පුළුවන්කමක් නැහැ. ඒවා ඒත් අනුශය තියෙන තාක් කල්

එහෙම පෙන්නන්න බැරි වුණත් තියෙනවා කියන ගණයට යන්නේ ඒවා සුදුසු අවස්ථාවේ දී පහළවෙන්න පුළුවන් හැකියාව තියෙන නිසා යි. ඒවාට කියන්නේ අනුශය කියලා යි.

මේ පිළිබඳව අපි ලස්සනට විග්‍රහයක් තියෙනවා ඒකේ. ඒක යි කමී ප්‍රත්‍යය පිළිබඳව යි අපි ඊළඟ දේශනාවේ දී සාකච්ඡා කරමු. මේක දැන් අපි ඒ මාතෘකාව ගත්තොත් මේවාගෙන් කොහොම ද අර කමී සකස්වෙන්නේ, අනුශයත් එක්ක කොහොම ද අපට ඒ කමී සකස්වෙන්නේ පිළිබඳව ආරම්භණ අධිගහිත උප්පන්නෙන කියලා කතාවක් තියෙනවා ඔබ අහලා ඇති. අරමුණක් දැඩිව ගැනීම නිසා උපදින කමී ටිකක් තියෙනවා. ආලම්භණ අධිගහිත උප්පන්නෙන කියලා තියෙනවා. එතකොට අරමුණක් මත කෙලෙස් තැන්පත්වෙන ක්‍රමයක් තියෙනවා.

ඒ අරමුණක් මත කෙලෙස් තැන්පත්වෙන එක පිළිබඳව කොහොම ද ඒ අරමුණක් මත කමී සකස්වෙන්නේ ඒවා නිරුද්ධවෙන්නේ කියන එක පිළිබඳවත් කමී ප්‍රත්‍යය පිළිබඳවත් සුවිසි ප්‍රත්‍යයෙන් කමීය කොහොම ද ප්‍රත්‍යවෙන්නේ අපේ සිත්වලට, කියන එක පිළිබඳවත් අපි ඊළඟ දේශනාවේ දී කතාකරන්න ඉඩ තියනවා.

ඉඩ තියලා අද මේ දේශනාව මම අවසන් කරනවා මම මේ උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් වන භවය කියන කාරණාව පිළිබඳව. එතකොට ඒ භවය කියන එක අපි තේරුම් ගත්තා. එතකොට භව නිරෝධය කරන්න පුළුවන්බව බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රයේ දී භවචාරයේ දී දේශනා කරනවා. ඇවැත්ති යම් කලෙක පටන් ආයඝී ශ්‍රාවක තෙමේ භවයක් දනී ද, භව සමුදයක් දනී ද, භව නිරෝධයක් දනීද, භව නිරෝධගාමිණී ප්‍රතිපදාවක් දනීද, ඇවැත්ති මෙතෙකිනුත් ආයඝී ශ්‍රාවක තෙමේ

සමාග්දාෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දාෂ්ඨීය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි. කියලා මේ මාගීය කියන එකත් මේ භවය කියන තැනින් අපට පෙන්නන්න පුළුවන්. කෙනෙකුට මෙතැනින් නිවන්මග මතුකරගන්නට පුළුවන්. එහෙම අය ඉන්නවා. ඒ නිසා එහෙම කෙනෙකුට මේක ඇහිවිවි ගමන් එයාට මේක සප්පායවෙලා නිවන මතුකරගෙන යන්න පුළුවන්කම තියෙනවා.

ඒ නිසා භවය කියන්නේ මොකක් ද? භව සමුදය කියන්නේ මොකක් ද? බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ භවය කියන එක, මේක දේශනා කරන්නේ සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ යි. එතකොට භවය අර විදියට ම පෙන්නනවා. කාමභව, රූපභව, අරූපභව ආදී වශයෙන් පෙන්නනවා. භවයට හේතුව මොකක් ද? භව සමුදය මොකක් ද? උපාදාන පච්චයා භවො. උපාදානය නිසා භවය හටගන්නවා. උපාදාන නිරුද්ධවුණොත් භවය නිරුද්ධවෙනවා. භව නිරෝධගාමිණී පටිපදාව මොකක් ද? වෙන මොකවත් නෙවෙයි. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිකො මගෙ'ගා. මේ ආයතී අෂ්ටාංගික මාගීය ම යි භවය නිරෝධකරන ප්‍රතිපදාව. ඒක අපි සාකච්ඡා කරමු. භව නිරෝධගාමිණී පටිපදාව විස්තර වශයෙන් අපි ඊළඟ වාරයේ දී කතා කරමු.

දැනට අද දවසේ දී දේශනාව ඇසුරෙන් යම් ප්‍රශ්න ගැටලු තියෙනවා නම්, අපි කතාකරා මේ භවය පිළිබඳව, උත්පත්ති භවය, කම් භවය, පිළිබඳව කතාකරා. ඊට පස්සේ කමීය පිළිබඳව කතාකරා. කමීය සකස්වෙන ආකාරය පිළිබඳව. ඊට පස්සේ කුසල කම්, අකුසල කම් හා කම්කෂය පිණිස පවතින කම් පිළිබඳව අපි කතාකරා. කම්කෂය පිණිස පවතින කම් කොහොම ද අප තුළ ඇතිවෙන්නේ? මොකකින් ද

ඇතිවෙන්නේ? කියන එක පිළිබඳව කතාකරා. එතකොට අන්න ඒ කියපු ආකාරයෙන් භවය කියන එක අපට ම තීරණය කරන්න පුළුවන් කියලා අපි කතාකරා. අපේ භවය කොහොම ද සකස්වෙන්නේ කියන එක. ඒ පිළිබඳව අපි කතාකරා.

එතකොට මේ කමිෂය කරනවා නම් මොකක් ද වැඩ පිළිවෙළ? ඒ නිසා මේ විද්‍යාව කියන එක අපට අත්‍යාවශ්‍ය යි කියන එක අපි මතක්කරා. ඒ නිසා රැ දාවල් දෙකේ අපට කමී සකස්වෙනවා. අපි දැනගත්තත්, නො දැනගත්තත් කියන එක. ඒ නිසා අපි මේ විපස්සනාව තුළින් ඒවා නැතිකරගන්න පුළුවන්. එහෙම වුණොත් මේ ඉපදීම කියන එක නැතිකරගන්න. ඒ නිසා මේ කමී කියන එව්වා මනුස්ස ලෝකයට අදාළ කමී රැස්වුණොත් කැමැති වුණත්, අකැමැති වුණත් උපදින්න වෙනවා කියන එක පිළිබඳව අපි විග්‍රහකරා, කතාකරා. ඉතින් මේ සියලු කාරණා අරභයා ඔබට යම් දේවල් මතුකරගන්න අවශ්‍ය නම් ඒ සඳහා අපි ඉඩ අවස්ථාව තියලා ධර්ම සාකච්ඡාවට අවසර දීලා, ධර්මානුශාසනාව අවසන්කරනවා. හැම දෙනාට ම තෙරුවන් සරණ යි.

සුජිත් පීරිස් මහත්මයා :- තෙරුවන් සරණයි ස්වාමීන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේගේ ප්‍රකාශය පරිදි දැන් කමී කරන්නෙක් නැහැ. ඒ වාගේ ම විපාක විඳින්නෙක් නැහැ කියන එක මට පොඩ්ඩක් පැහැදිලි මදි.

ඒ වගේ ම තවත් හොඳයි ස්වාමීන් වහන්ස, එක්සත්ක භවයත් පොඩ්ඩක් විස්තර කරලා දෙනවා නම්.

ඒ වාගේ ම අවිද්‍යාව දුරුකිරීමෙන් කමී විපාක දෙන්නේ නැහැ කියන එක ...

ඒ වාගේ ම අද අපි ලෝකයේ සියලු ජනතාව මුහුණ දෙන මේ කොරෝනා විපත්තිය, මෙකන් කමීය අනුව අපට විස්තර කරන්න පුළුවන් ද? අපි හැමෝම කරපු කමීයක් ද කියන එකත් පොඩ්ඩක් පැහැදිලි කරලා දෙන්න පුළුවන් ද ස්වාමීන් වහන්ස?

ස්වාමීන් වහන්සේ:- හොඳයි. හොඳ ප්‍රශ්න කිහිපයක්.

එකක් තමයි කමීය විපාකය පිළිබඳව, පුද්ගලයෙක් නෑ කියන එක. ඇත්තට ම කමීය කරන කෙනෙක් නෑ කියලා කිව්වත් ඇත්තට ම අපි පුද්ගලභාවය කියන එක යම් යම් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනාකළේ, ඒවා මේ යම් යම් දේවල් පැහැදිලිකිරීමට තමයි මේ පුද්ගල කතාව බුදුරජාණන් වහන්සේ ගත්තේ. සතර බ්‍රහ්ම විහරණ පෙන්නන්න ගියහම මේ පුද්ගලභාවය නැතුව කතාකරන්න, මෙත්තා කරුණා මුදිතා ආදිය. ඒ වාගේ ම පෙර විසූ කඳපිළිවෙළ පෙන්නන්න ගියහම කමීය කියන එක පෙන්නන්නත් බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ විශේෂයෙන් කමීය කිව්වහම මේ කම්මස්සකතාව, ලෝකික සම්මා දිට්ඨිය තුළ කම්මස්සකතා සම්මාදිට්ඨිය පෙන්නන්නත් මේ කමීය අවශ්‍ය යි. අහවල් කෙනා මේ කුසලය කළා ද කියලා.

නමුත් ඇත්තට ම කමී කරන කෙනෙක් ඉන්නවා කියලා අපි ගත්තොත් අපි මේ කතා කරන ලෝකෝත්තර ධර්මයන්ගෙන් කිසි වැඩක් නැහැ. එතකොට මේ එහෙම සම්මාදිට්ඨි දෙකක් තියෙන්න බැහැ නේ. පුද්ගලයෙක් ඉන්න සම්මාදිට්ඨියකු යි, පුද්ගලයෙක් නැති සම්මාදිට්ඨියකු යි. අපි කතාකරන්නේ සත්ත්ව-පුද්ගලයෙක් කියලා, අප තුළ ඇතිවෙන්නේ විපරීත අදහසක් මිසක, නමුත් තියෙන්නේ පිරිසිදු ස්කන්ධ ටිකක්. **සුඛ ධර්මා පවත්තන්ති එවෙතං සම්ම දස්සනං.** සුද්ධ ධර්ම ටිකක් ඒ පෙන්නන්නේ. එතකොට ඇත්තට ම අපි රූපයක්, අපි කියමු සද්දයක් අහලා අපට කෙනෙක් බවනවා කියන තැන අපි තරහක් ඇතිකරගෙන ඵරුෂ වචන කියනවා කිව්වොත්, එතකොට ඵරුෂවචන කියනවා කියන එක කමියක් මන්න. දැන් මෙතැන සිටුවුණේ, පුද්ගලයෙක් ඵරුෂවචන කිව්වා ද? නැ. ශබ්ද ටිකක් ඇහුණා. ශබ්ද ටික ඇහුනේ කොහොට ද? කනත්, ශබ්දයත් නිසා සෝත විඤ්ඤාණය හටගන්නා. ඒ සමග සම්ප්‍රයුක්ත වූ ස්කන්ධයෝ හටගත්ත නිසා ශබ්දයක් ඇහුණා. දැන් මෙතැන කන පුද්ගලයා ද, එහෙම නැතිනම් අර ශබ්ද ටික පුද්ගලයාද සෝත විඤ්ඤාණය පුද්ගලයා ද? නැහැ. එතැන පුද්ගලයෙක් නැහැ. නමුත් ඇඟිමක් වෙනවා. අසන්නෙක් නැහැ. ඕක ම තමයි අතනත් තියෙන්නේ. ඇඟිමක් ඇත, අසන්නෙක් නැත. **සුතෙ සුත මතං භවිස්සති** කියලා අපි කියන්නේ. එතකොට ඒ ඇසීම අරහයා මට බවනවා කියලා අපට හිතෙන් ම ගන්න පුළුවන්. හිතට පුළුවන් ඕන එකක්. දැන් බල්ලාට පුළුවන්කම තියෙනවා ඡායාව තවත් බල්ලෙක් කියලා හිතාගන්න. ඒක හිතෙන් ම කරන එකක් මිසක් ඇති දෙයක් නෙවෙයි. ඡායාව බල්ලෙක් කියලා ගන්නා බව සිතේ ඇතිවන විකෘතියක් මිසක, ඇත්ත නෙවෙයි. ඒ වාගේ ශබ්ද ටිකකට ‘මට බණිනවා’ කියලා සිතිවිල්ලක් ඇතිවෙනවා

අවිද්‍යාවෙන්. ඒ නිසා ඒ හිතෙන් ම ද්වේශය උපදිනවා. එතකොට ද්වේශය කියන එක පුද්ගලයෙක් නොවෙයි. ද්වේශ සහිත සිතක්. එතකොට සිත ද්වේශ සහගත වෙලා. අපි කියනවා පුද්ගලයෙකුට තරහා ගියා කියලා. ඒකද, අපේ විපරීත අදහසක්. ඒ නිසා අපි ඒ හිතෙන් ම වචන උදව් කරගෙන, වාග් විඥප්ති තුළින්, වායෝ ධාතුව උපකාර කරගෙන අපි වචන පිටකරනවා. එතකොට ඒ වාග් විඥප්ති පුද්ගලයෙකුත් නෙවෙයි. ඒ සඳහා හේතුවෙව්වි වායෝ ධාතුව, චිත්තකිරිය වායෝධාතුව පුද්ගලයෙකුත් නෙවෙයි. හඬ පිටකිරීම සඳහා අපේ යම් රූපයක් හේතුවුණා නම්, ඒ රූප පුද්ගලයෙකුත් නෙවෙයි. නමුත් ලෝකයේ බණිනවා කියන ව්‍යවහාරයට යනවා.

නමුත් සිටුවෙන්නේ දැන් අපි, ස්පීකරයකින් ශබ්දයක් ඇහෙනකොට රේඛයෝ එකෙන් කෙනෙක් කතා කරනකොට, අපි කියනවා ද මේකේ මේ පුද්ගලයෝ ඉන්නවා, මේ පුද්ගලයෝ කතාකරනවා මේ පෙට්ටිය ඇතුළේ? නෑ අපි දන්නවා මෙතැන යම්කිසි යන්ත්‍ර සූත්‍ර උපකරණ රාශියකගේ ක්‍රියා දාමයක් නිසා හඬක් ඇසෙනවා. ඒක නො දන්නා කෙනා ඇතුළේ පුද්ගලයෙක් කතාකරනවා කියලා කුඩා දරුවෙක් ගන්න පුළුවන්. ඒක ඔහුගේ විපරීත අදහසක්.

ඒ වාගේ මේ කමිය කියන එක වෙනවා. චේතනාව තිබුණොත් වෙනවා. දැනීමක් කියන එක තුළ, ලෝකයේ දැනීමක් තියෙනවා. හැබැයි තියෙන්නේ කොහොම ද? ඒ ද්වේශය කියන යමක් තියෙනවා. ඒ අරහයා චේතනාවක් ද තියෙනවා. ඒ සඳහා ශබ්ද පිටවීම ද තියෙනවා කියන එක විද්‍යාවක්. ඒ නිසා අපි ඒක ඔක්කෝම එකතුකරලා, පුද්ගලයෙක් බණිනවා කියලා කියන එක සම්මුතිය හදාගත්තා. සම්මුතිය පුද්ගලයෙක් කියලා

කිවිවාට අර ධර්ම ටිකත් සිඬවෙනවා නේ. ඉතින් අන්න ඒ නිසා තමයි එතැන ඵරුෂවචන කීම කියන සිඬාන්තය තුළ කමියක් සකස්වෙන්නේ. කමියක් සිඬ යි.

හැබැයි කරන පුද්ගලයෙක් නෑ එතැන. හිතත් චේතනාවත්, වායෝ ධාතුවත් උපකාරයෙන් යම් ඵලයක් හටගත්තා. ඊට පස්සේ විපාකය. ඒ නිසා විපාකය ද අපට මුණගැහෙනවා. දැන් අපට ඕකම අනික් පැත්ත කියනකොට බැණුම් අහන්න ලැබෙනවා කියන එක. බැහුම් අහන්න ලැබෙනවා කියන එකත් පෙර ඔය සිඬාන්තයත් කරපු නිසා එයාට බැණුම් අහන්න ලැබෙනවා. එතකොට එතැන ද වුණේ කනට ශබ්ද ටිකක් ඇහිලා ඒක අරමුණු කරමින් සිත් ටිකක් ඉපදුණා. අනිෂ්ඨ වූ අමනාප වූ අරමුණක් අරහයා අරමුණු කරමින් සෝත විඤ්ඤාණ ටිකක් පහළවුණා. එතකොට ඒක සෝත විඤ්ඤාණය මේ අණිෂ්ඨ අමනාප වූ ශබ්ද අහමින් පහලවෙච්චි විඤ්ඤාණය පුද්ගලයෙක් නෙවෙයි. ඒ කන පුද්ගලයෙකුත් නෙවෙයි. ශබ්ද පුද්ගලයෙකුත් නෙවෙයි. නමුත් විපාකයක් ඇත. ශබ්දයක් ඇත. ඇසීමක් ඇත. ඒ නිසා විපාක විඳින්නෙක් නෑ. නමුත් විපාක ටිකක් තියෙනවා.

එතකොට කමී විපාක කියන දේවල් ශුඬ ධර්ම යි. ශුඬ ධර්ම ටිකක් පවතිනවා. නමුත් ලෝකයා ඒවා පිළිබඳව විපරීත අදහස් ඇතිකරගත්තු ගමන් **ඵලං ලොකෙ පවතනති** - මේ විදියට ලෝකය යනවා. පවතිනවා. උපදිනවා, මැරෙණවා, බනිනවා, නින්දා කරනවා, මේ ලෝකයා අදහස් ඇතිකරගන්නේ.

ඉතින් ඒක තමයි මෙතැන මේ කමීය කරන්නෙක් නෑ. කමීයක් ඇත. විපාකයක් විඳින්නෙක් නෑ. විපාකයක් ඇත කියලා දේශනා කරන්නේ.

ප්‍රශ්නකරු:- ඊළඟ ප්‍රශ්නය: අවිද්‍යාව දුරුකිරීමෙන් කමියේ විපාක නැතිවෙනවා ද?

ස්වාමීන් වහන්සේ :- ඔවු ඔවු එතකොට අන්න ඒක අවිද්‍යාව දුරුකිරීමෙන් කමියේ විපාක නැතිවෙනවා කියන එක අපි මේ විදියට තේරුම් ගත යුතු යි. මම මේක සම්බන්ධ කරා ඔබට මතක ඇති, ප්‍රතිසන්ධි විපාකයත් එක්ක. ඒ නිසා කෙනෙකුට හිතන්න පුළුවන් දැන් රහතන් වහන්සේලාත් කමීවලට විපාක වින්දා. බුදුරජාණන් වහන්සේත් කමී විපාක වින්දා කියලා අපි අහලා තියෙනවා. හැබැයි ඒ ප්‍රතිසන්ධියක කමී නෙවෙයි. ඒවා උපන්න ජීවිතයක රහත්වුණත් ඒ ස්කන්ධ පඤ්චකය පවතින තාක් කල් විපාක ලැබෙනවා. හැබැයි දැන් සෝවාන් වෙනවාත් සමග ම ප්‍රතිසන්ධියක, සතර අපායේ උපදින්න හේතුවන ප්‍රතිසන්ධියක ශක්තිය කමියේ තියෙන්නේ නැතිවෙනවා. අවිද්‍යාව නිරුධකිරීමෙන් අන්න ඒ ප්‍රතිසන්ධි ගෙනාත් දීමේ ශක්තිය නැතිවෙනවා. ප්‍රතිසන්ධියක් ගෙනාත් දෙන්නේ කමියක් සිද්ධවුණත් අවිද්‍යාවත් පදනම් වෙලා තමයි සිද්ධවෙන්නේ.

අපි අර සූත්‍රයේ දී කතාකළ අවිද්‍යාවෙන් වැහුණු, තණ්හාවෙන් බැඳුණු, සත්ත්වයෝ භවයෙන් භවයට යනවා කියලා යි. ඉතින් අන්න ඒ නිසා ඒ කමිය අපි විදහිනාවෙනුත් නැතිකරන කමියක් තියෙනවා. මම ඊළඟට කතා කරන්නනම් ඊළඟ වාරයේ දී. ගොඩක් වටිනවා. ඉතින් මේතැන දී අපි පැහැදිලිකරගන්න ඕන අන්න ඒ කාරණාව. එතකොට අවිද්‍යාව සෝවාන් පුද්ගලයාගේ යම් ප්‍රමාණයකට නිරුද්ධවුණා නම් ඒ තාක් ප්‍රතිසන්ධියක කමී ඔහු සකස්කරගෙන හිටියා නම් ඒ උතුමන් වහන්සේ ඒ සියලු ප්‍රතිසන්ධි දායක කමී නිරුද්ධ වෙනවා. නිරුද්ධවෙනවා කියලා කියන්නේ පෙරත් ඒ කමී තිබුණේ නැහැ. දැනුත් තියෙනවා නෙවෙයි. අවිද්‍යාව නිසා අපි

කරපු දේවල් ඇතිබවට හිතාගෙන හිටියා. අන්න ඒ හිතාගෙන හිටපු, හිතාගෙන හිටපු බව නැතිවුණා. අන්න ඒ හිතාගෙන හිටපු බව නිසා යි ප්‍රතිසන්ධිය ගෙනත් දුන්නේ. තිබුණා නෙවෙයි. එහෙම ගතියක් අපි තුළ තිබුණා. ඒ ශක්තියට තමයි අපි අනුශය කියලා කිව්වේ.

ඒක පරෙස්සමින් කතා කරන්න ඕන. ඒක අවිද්‍යාව ඇති කෙනාට ඒක ඇත කියලා කියන්න පුළුවන්. නමුත් ඒ හිතාගෙන හිටපු බව නිරුද්ධවෙව්වි නිසා තමයි කමියේ ප්‍රතිසන්ධියකබව නැතිවුණා ඒක නිසා කමිය කෂයවුණා ඊට පස්සේ මේ ජීවිතයේ ඔහු රහත්වුණොත්? ඒ කෙනා රහත්වුනායින් පස්සේ සියලු ප්‍රතිසන්ධියක හවයන් නැතිවෙනවා. සියලු හවයන්. හැබැයි ඒ ස්කන්ධ ටික තියෙන තාක් කල් විපාක විඳිවි. හැබැයි ඒ ස්කන්ධ ටික කමිය ගෙවිලා තිවුණායින් පස්සේ නැවත ස්කන්ධයක් හටගන්නා අවිද්‍යාව නැති නිසා ඇතිබවට ගන්නත් හේතු නැති නිසා, මත්තේ විඤ්ඤාණය කොහෙවත් පිහිටන්නේ නැහැ. සියලු කමී ගෙවුණා කියලා කියනවා.

ඒ නිසා අවිද්‍යා නිරෝධයෙන් සියලු කමී කෂයයි කියලා කියන්න පුළුවන්කමක් තියෙනවා. ඒක තමයි එතැන දී අපි පැහැදිලිකරගත්තේ. අවිද්‍යාව නිරෝධයෙන් කමී නිරෝධ වෙනවා කියන එකට අන්න ඒ ආකාරයෙන් අපි පැහැදිලිකරනවා.

ඊළඟ ප්‍රශ්නය:- කොරෝනා ව්‍යසනය කොහොම ද ...

ස්වාමීන් වහන්සේ :- කොරෝනා ව්‍යසනය පිළිබඳව ගත්තහම ඒක කාල විපත් හැටියට වෙනන්න පුළුවන්. මිනිස්සුන්ගේ විෂම හැසිරීම්, අධවීරියා විෂම හැසිරීම නිසා අර මම කිව්වේ

බැමිණිටියා සාය කාලයේත් ඒ ඇතැම් අයගේ දේවල් නිසා මේ හොඳ අයටත් ඒකේ විපාක පැමිණියා. දැන් බුදුකෙනෙක් ඉපදුනහම, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තියෙන ආනුභාවය නිසා පවුකාර අයටත් ඒ පවුචලින් වැලැකෙනවා. අර කියන්නේ ඇස් පෙනෙන්නේ නැති අයට ඇස් ලැබෙනවා. නිරයේ ගිනිදැල් තිවෙනවා. ඇයි ඒ? **සුඛො බුධානං උපපාදො.** බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඉපදීමත් සැපයක් නිසා. ඒ වාගේ මේ නොයෙක් අය කරන මේ විෂම හැසිරීම් විෂම චර්යා, අධම් හැසිරීම්, නිසා සොබා දහම විනාශවෙලා, විකෘතිවෙලා ඒකේ බලපෑම ඒ සමගම ඉන්න අයටත් ඒක බලපාන්න පුළුවන්.

ඒ නිසා මේ හැමෝ ම එකට කරපු කමියක් නෙවෙයි. අනික් අය කරපු කමී නිසා අපට ඒ ඒ භූමිවල, ඒ ඒ තැන්වල උපදින්න වෙන නිසා අපටත් ඒ වාගේ යම් යම් දායකත්වයන් ලැබෙනවා. ඒ ඔය අතර නපුරු කමී විෂම හැසිරීම් තියෙන අය ඒවා ඔස්සේ ගිහිල්ලා, එයාලා ජීවිත අභිමිවෙලා යනවා. සමහරවිට මොකද සමහර දේවල් තියෙනවා නේ. සොබාදහමටත් උහුලාගන්න බැරි දේවල් වුණහම සොබාදහම විසින් ම ඔහු අයිත්තරලා දානවා. එහෙම එකක් නේ දැන් අපි ගත්තොත්, විංචිමානවිකාව ගත්තහම, සුඤ්චි පරිබ්බාජිකාව ගත්තහම ඒ කරපු කමී ඊට පස්සේ අර දේවදත්ත, කෝකාලික හික්කුච ගත්තහම බලවත් කමී. සොබාදහමටත් උහුලාගන්න බැරි කමී. සොබාදහම විසින් ම ඒ අය පොළොව පළාගෙන ගිනිදැල් මතු වෙලා, අවිච්ඡිත ඇදගෙන ගියා. ඒවා සොබාදහමෙන් කරන දේවල්. කමීයන්ගේ ස්වභාවය.

අන්න ඒ වාගේ මේ මිනිස්සුන්ගේ විෂම හැසිරීම් නිසා සොබා දහමට ඒවා දරාගන්න බැරිවෙනකොට සොබාදහම විසින් යම් යම් දේවල් තුළින් ඒවා පාලනය කරන්න සිටිවෙනවා. ඒක ම

හේතුව නොවෙයි. බොහෝ සෙයින් ඒක තමයි මෙතැන වෙලා තියෙන්නේ. ඒ වාගේ දෙයක්. ඉතින් ඒ නිසා මේ කමී කරපු අය ඒවාට ලක්වෙනවා. ඉතින් ඒවාගෙන් බේරෙනවා පින්කරලා, ධර්මය තුළ ඉන්න අය පරෙස්සම්වෙලා බේරෙනවා. නමුත් ඉතින් අර කියනවා නේ. සියල්ල කමීයෙන් වෙන්නේ නෑ. කෙනෙකුගේ විෂම හැසිරීම නිසා එයාලත් ඒවාට ගොදුරු වෙනවා කියන්නේ. ඉතින් ඒ නිසා කමී නො කරත්, එයාලාගේ තියෙන අර විෂම හැසිරීම නිසා ඇතැම් නිදහස් අයත් ඒවාට ගොදුරුවෙන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒ නිසා ඒ සොබාදහම විසින් මනුෂ්‍යයන්ගේ තියෙන අධර්මවර්ගයාව, විෂම හැසිරීම, නිසා ම සොබාදහමෙන් ම ඇතිවෙච්චි දෙයක් මේවා පාලනය කරන්න කියන එකයි, ඒ මගේ අදහස යි. තෙරුවන් සරණ යි.

ප්‍රශ්නය:- ස්වාමීන් වහන්ස ඒ ප්‍රශ්නය ම පොඩ්ඩක්. අපි හිතමු කොරෝනා කියන ඒ වසංගතය හරි, එහෙම නැතිනම් සුනාමිය වගේ තත්ත්වයකට අපි මුහුණ දෙන අවස්ථාවක දී ... ඒ ඒ පුද්ගලයා ... විවිධ ආකාරයෙන්. තේ ද ස්වාමීන් වහන්ස. ඒ ඒ පුද්ගලයාගේ කමීය අනුව තේද? (අපැහැදිලි යි.)

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ඔව් ඔව් අන්න හරි ඒ කියන්නේ ඉතින් ඇත්තට ම ඒ පුද්ගලයා කමීය අනුව කියන එකටත් වඩා ඒ පුද්ගලයා ඒ ජීවිතය හුරුකරලා තියෙන ආකාරය, ඒවාට උපාදානය ඇතිකරගෙන තියෙන ආකාරය අනුව මුහුණ දෙනවා. එහෙම ගත්තහම ඉතින් ඇතැම් කෙනෙක් යෝනිසෝමනසිකාරය පුරුදු කරලා ඒ ඒ අවස්ථාවලට මෙහෙම හිත පැවැත්විය යුතුයි කියලා පුහුණු කරලා තියෙන කෙනා ඒ වෙලාවෙන් අර විපතක් එනකොටත් එයා යෝනිසෝමනසිකාරයෙන් තෙරුවන් සරණ ගිහිල්ලා ඒකෙත් පිහිට ලබාගන්නවා. ඉතින් ඇතැම් අය බේරෙන්න කියලා

ඇතැම් ඇතැම් දේවල්වල එල්ලෙනවා. වෙන වෙන පිහිට පතනවා. ඔය අතර යම් කෙනෙකුට, ජීවත්වෙන්න වාසනාව තියෙන කෙනා, එයාට සිහිය ඉපදිලා, මොනවා හරි දෙයක් නිසා එයාට ඒකෙන් බේරෙන්න ඉඩ අවකාශ සැලැසෙනවා.

ඒ වගේ ඒ ඇත්තට ම ඒ කමිය කියන එක, පුද්ගල ස්වභාවය කියන එක ඉතින් විවිධ යි විවිත්‍ර යි අවිත්ත්‍ය යි. අපට මේකයි කියලා ඉරක් ගහලා පනවන්න පුළුවන්කමක් නැහැ. ඒ කෙනාගේ කුසල් අකුසල් අනුව පුරුදුකරලා තියෙන ආකාර අනුව ඒ ඒ හොඳ නරක, ඒ ඒ කාල විපත් සොබාදහමට පවා විවිධාකාරයෙන් ඉතින් මුහුණදෙනවා. තෙරුවන් සරණයි.

ප්‍රශ්නය:- ස්වාමීන් වහන්ස, තෙරුවන් සරණ යි. ස්වාමීන් වහන්ස, මේ අර කමිෂය ... පවතින කමි පිළිබඳව තව පොඩ්ඩක් විස්තර කරලා දෙන්න. ස්වාමීන් වහන්ස. එතකොට අර කමිය අතීතයේ ඉඳලා යම් කමියක් කරා නම් එතැන අවිද්‍යා සංඛාර තිබුණොත් එතැන කමිය සකස්වෙනවා. නමුත් පසුව අපි අවිද්‍යාව මේකයි කියලා තේරුම් අරගෙන එතැන දී අවිද්‍යාව දුරු කළොත් අර පසුගිය කමීත් අහෝසි වෙනවා ද ස්වාමීන් වහන්ස? එතැනත් කමි ක්‍ෂයවීමක් ද එතැන සිටුවෙන්නේ?

ස්වාමීන් වහන්සේ:- හොඳයි හොඳයි, ඔව් එතැන දී දැන් අපි කමි සකස්වෙන්නේ එතකොට එතැන කමිෂයවෙන්නේ කියන කාරණාවේ දී අරමුණක් ගන්නකොට ඒ අරමුණ පිළිබඳව අපි නිත්‍ය යි ආත්ම යි කියලා ගත්තොත් එතකොට අපි ඒකේ ඔන්න කමියක් සකස්වෙනවා. එහෙම ගත්තත්, අපි ඒක ඊළඟ සැරේ තවත් වැඩියෙන් අපි මේක පැහැදිලිකරනවා.

එහෙම ගත්තත්, අපි ඒ අරමුණෙන් වෙන්වෙනකොට සියලු ධර්ම නිරුද්ධවෙනවා. හැබැයි නිරුද්ධවුණොත් අපි ඇතිකරගත්තු අදහස නැතිවෙන්නේ නෑ. ඒක සිහිවෙව් පවතින්න පුළුවන්. සිහි කරගන්න පුළුවන්. සිහි වෙව් පවතින්න පුළුවන්. සිහිවෙන හැම මොහොතක ම ඒක පිළිබඳව ඇතිබවට අදහස නිසා ඒවා අරහයා රාග-ද්වේශ-මෝහ ඇතිවෙනවා. කම් සකස්වෙනවා. ඉතින් ඔන්න ඕක ම තමයි දැන් භාවනාවෙන් කරන්නේ. අපි එදිනෙදා ජීවිතයේ දී ඇතිබවට ගත්ත අරමුණු තියෙනවා නම් අන්න ඒ අරමුණු සිහිවෙව් එනකොට ඒ දේවල් ඒ ස්ථානයේ ම නිරුද්ධවුණා කියන දේ අපි විපස්සනා වශයෙන් පැවැත්වුවොත්, ඒ අතීතයේ අපි ඇතිබවට ගත්තු කම් කෙලෙස්වලට විපාක දෙන්න විදියක් නැහැ. ඒ විදියක් නැත්තේ අවිද්‍යාව නිසා යි අපි ඒ නැති දෙයක් ඇතිබවට ගන්නේ. ඉතින් අන්න ඒ නිසා අපට ඒවා සිහිවෙලා එනකොට අතීතයේ දෙයක් සිහිවෙනකොට දුක එන්නේ ඒවා තියෙනවා කියන නිත්‍ය සංඥාව නිසා යි. ඒ නිසා අපට පුළුවන්කම තිබුණොත් ඒ දේවල් නිරුද්ධ යි. මේකේ දුක්වෙලා වැඩක් නැහැ කියන එක තුළ. අපට දුකක් එනවා කියන වෙන්තේ ම විපාකයක්. විපාකයක්. ඒ නිසා අපට ඒ විපාකයෙන් මිදෙන්න පුළුවන් ඒකේ නැතිබව, නිරුද්ධවෙව්විබව, තේරුම් ගත්තොත්. ඒ තේරුම්ගත්තු මොහොතේ ම නේ ද ඒකේ විපාකයේ අවසානය?

අන්න ඒ නිසා අවිද්‍යාව නිරුද්ධවුණොත් ඒ ඇතිබවට ගත්තු කම්ය නැතිවෙනවා. මේ මම කියන්නේ අනුශය පිළිබඳව නෙවෙයි. එදිනෙදා අපි ඇතිකරගන්නා කම් තියෙනවා. දවස පුරා ඇතිකරගන්නා කම් තියෙනවා. අනුශය නැතිවෙන්නේ මාගී ඥානයෙන්. එතකොට මාගී ඥානයකින් පවා ඒ මට්ටමේ තියෙන අවිද්‍යාව නැතිවුණොත් ආයෙ කිසි කලෙක කොයි

භවයකවත් උපදින්නේ නැහැ. මේ භවය තුළ අපට රැස්වෙන කමී නැතිකරන්න පුළුවන් අර විපස්සනා ඥාන තුළින්. ඒවා විදූෂිතා කිරීමෙන්. ඒක මම ඊළඟ සැරේ ගොඩාක් විස්තර විදියට කතාකරන්න හිතුවා. මේක අපේ ජීවිතයට ගොඩක් වැදගත් නිසා.

අන්න ඒ නිසා අවිද්‍යාව ඇතිකල්හි අපට දුක් විපාකයක් එනකොටත් ඒකේ එල්ලී එල්ලී සිහි කර කර යන්නේ ඒක ඇතිබවට ගත්ත නිසා යි. ඔබට ම තේරෙනවා දැන්. ඒක නිරුඳ යි කියලා ගත්තොත්, අපි ඡායාවකට ගැටෙන්න, බණින්න යන්නේ නැහැ නේ. ඒක නිරුඳ යි කියලා දන්න නිසා. ඒ නිසා පැහැදිලි යි ඒක මේ අවිද්‍යාව නැතිවුණොත් ඒ අතීතයේ දේ අරඹයා අපට කෙලෙස් එන්න විදියක් නැහැ නේ. තෙරුවන් සරණ යි.

ජයන්ත රත්නායක මහත්මයා:- තෙරුවන් සරණ යි. ස්වාමීන් වහන්ස. පොඩි පැහැදිලිකරගැනීමක් ... හරිද කියලා දැනගන්න ඕනේ. විදූෂිතාව ගැන අපට ඔබ වහන්සේ විස්තර කළා. ... කරන්නේ ලෞකික කුසල් සිත් වලින් ඒක නිවැරදි යි කියලා හිතනවා. ... ඒ වගේ ඒක තේරුණාම මේ ආවයගාමී අපවයගාමී දැක්ම පැත්තෙන් කතාකරොත් එහෙම ලෞකික ... කමී රැස් ... ධර්ම හැටියට සඳහන්වෙනවා. අපවයගාමී කියනකොට මාගී සිත් හා චිත්තප්පාද තමයි එතැන දී සලකන්නේ. එතකොට විදූෂිතා ඥාන නැතිනම් විදූෂිතා සිත් නැත්නම් විදූෂිතා කරන අවස්ථාවේ පහළවෙන චේතනාව ඒ කමීය උපනිශ්‍රය වෙන හැටියට කමීඤ්ඤ වීම පිණිස පවතින හැටියට ... එහෙමයි තේරෙන්නේ ඒක. එහෙම නැතුව එකෙන් එක පාර ම කමීඤ්ඤවෙනවා කියන එක නොවෙයි වගේ හැඟීමක් එනවා

ස්වාමීන් වහන්ස. පොඩ්ඩක් පැහැදිලිකරලා දෙන්න ස්වාමීන් වහන්ස. (අපැහැදිලි යි.)

ස්වාමීන් වහන්සේ:- හොඳයි ඒක මම, ඔක මම ගන්න හිටියේ ඊළඟ වාරයට. නමුත් මම මේකෙදී ප්‍රශ්නය අහපු නිසා ඒකට උත්තරයක් දෙන්නමි.

උප්පන්න වගී කීපයක් ගැන අපි ඔයිට ඉස්සෙල්ලා කතාකරලා තියෙනවා. එතකොට උප්පන්න තියෙනවා අසම්මාන උප්පන්නය, ආරම්භන අධිග්ගහිත උප්පන්නය කියලා උප්පන්න වගී දෙකක් කතාකළා. මෙතැන දී විදශීනා ඥානයෙන් නැතිවෙන කෙලෙස් කමී තමයි අරමුණක් දැඩිව ගැනීම නිසා ඉපදිවිවි කෙලෙස් කමී ටිකක් තියෙනවා නම් ඒ අරමුණේ අනිත්‍යබව, අනාත්මව දැක්කොත් කෙනෙක්, ඒ නිසා අර අරමුණක් තියෙනවා ඉන්නවා කියලා ගැනීමේ හේතුව නිසා ඇතිවෙන්න තිබුණු කෙලෙස් කමී සියල්ල ම නිරුඳවුණා. ඒකෙන් අදහස් කරේ, අනුසය නැතිවුණා කියන එක නෙවෙයි. අරමුණක් මත තැන්පත්වන කෙලෙස් ටිකක් තියෙනවා. අරමුණු මත තැන්පත් නො වුණොත් ස්වභාවයෙන් ම අනුශය නිසා උපදින කෙලෙස් ටිකක් තියෙනවා. එතකොට මම ඒක මුලින් කිව්වා මාගීඥානයකින් තමයි අනුසය නිසා උපදින කෙලෙස් තියෙනවා නම් නැතිවෙන්නේ. නමුත් විදශීනාඥානය පවතින තාක් කල් අරමුණක් පිළිබඳව අපට නුවණ තිබුණොත්, ඒ අරමුණ පිළිබඳව නිරුද්ධ යි කියලා ඒ ඥානය අපට දියුණුවෙලා, විදශීනාඥානයක් බවට ස්ථිරවෙලා තිබුණොත් එබඳු අරමුණු සිහිකරත්, ඒ අරමුණු ගැටුණත්, අපට කවදාවත් කෙලෙස් එන්නේ නැහැ. ඒක මට උපමාවකින් කිව්වේ ඡායාව යි කියලා යි. ඡායාව අරඛයා අපි කැඩපතට වැටෙනකොට ඒකේ කොච්චර ඡායාව ගැන බැලුවත් ඒක

පිළිබඳව කොච්චර සිහිවුණත් ඡායාව අරඹයා අපට කවදාවත් කෙලේසයක් එන්නේ නැහැ. ඒක පිළිබඳව අපට කියන්න පුළුවන්, ඒ අරමුණේ අපට කවදාවත් ඒ අවිද්‍යාව පිළිබඳව නුවණ තියෙන නිසා. එතැන අවිද්‍යාව. ඒ නිසා ඒ ඡායාව සිහිය වී එන්න තියෙන කමී කෙලෙස් විපාක සියල්ල ම නිරුඳු යි කියන කතාව අපට කියන්න පුළුවන්.

හැබැයි මත්තෙහි තිරිසන් සතෙක් වෙලා මත්තෙහි අවිද්‍යාව ඇතිවෙලා ආපහු ඡායාවට රැවැටෙන්න පුළුවන්බව අර කියපු විදියේ මාගීඥානයකින් අනුසය නැතිකරලා නැති නිසා, වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඒ අනුසය ප්‍රභාණයේ දී මාගීඥානයකින් වෙන එක, ඊට මෙහා කෙනෙක් විදහීනා ඥාන උපදවාගත්තොත් ඒ විදහීනා ඥාන පවතිනා තාක් කල් අර අරමුණු දැඩිව ගැනීම නිසා ඇතිවෙව්වී කමී කෙලෙස් නැතිවෙනවා. ඒකට කියන්නේ ආරම්භණ අධිග්ගහිත උප්පන්නය කියලා. ඕකට අට්ඨකථාවේ දේශනාකරන දේශනා පාඨයක් තියෙනවා. **ආරම්භණං සන්නයානුසෙන ආරම්භණ අනුසයානං** - ආරම්භණ අනුසය කියලා එකක් තියෙනවා. ස්වභාව සාමාන්‍ය අප තුළ තැන්පත්වෙලා තියෙන අනුසයක් තියෙනවා. අරමුණක් මත තැන්පත්වන අනුසයක් තියෙනවා. මම ඒකයි අර කාරණාව ඊළඟ සැරේ කතාකරන්න හිටියේ. එතකොට ඒකේ පෙන්නනවා මේ **සන්නාන අනුසයානං, ආරම්භණ අනුසයානං ද්විසු අලුතෙසු** කියලා පෙන්නනවා. මේ අනුසය වගී දෙකක්. **යථාහි මග්ගෙන අසම්මච්චින්නො රාගො කාරණාලාභෙ උප්පන්නාරාගො කාමගතට්ඨෙන සන්නානෙ අනුසෙන වුවිවති. එවං ඉට්ඨාරම්මනෙති තද්ධ ආරම්භණානුසයෙ දට්ඨබ්බං.** එතකොට යම්කිසි කෙනෙක් අරමුණක් ගන්නකොට ඒක නිත්‍ය යි ස්ථිරයි කියලා දැඩිව ගත්තොත්, ඒක **ථානගතට්ඨෙන** කියලා කියන්නේ ඒකයි.

තියෙනවා ඉන්නවා කියලා ගත්තොත් ඒ අරමුණ මත
 තැන්පත්වෙන එකක් තියෙනවා. අනුසය කියලා කිව්වේ, දැන්
 අපි කියමුකො යම් අරමුණක් දැක්කා. දැකලා ඒක නිත්‍ය යි
 කියලා ගත්තා. අරගෙන අපි ඒකෙන් අයිත්වුණා. අපි කියමු,
 දවස් දෙක තුණක් ගියා කියලා. දැන් ඒක නැහැ. නමුත් ඒකට
 ආරම්භණ අනුශය කියලා කියන්නේ. ඒ අරමුණේ, ඒ
 මොහොතේ අපි අනිත්‍ය-දුක්ඛ-අනාත්ම දැක්කේ නැති නිසා,
 ඒක ඒ මොහොතේ දැඩිව ගත්ත නිසා, පසු කාලයක අපි
 යනකොට ඔන්න ඔය අරමුණක් අපට එළඹ සිටිනවා. අර
 අතීතයේ දැකලා, මේ මොහොත වෙනකම් පෙරෙයිදා දැකපු
 එකක්. මේක තිබුණේ ම නැහැ. ඒක නෑ කියන ගනයට යනවා.
 නමුත් අපි ඒක අරගෙන හිතේ තිබුණා දැඩිව.

දැන් සුදුසු අවස්ථාවක දී අපට මේ අවස්ථාව මුණගැහෙන
 කොට ම අන්න අර අතීතය ඒකට ගැටගහලා අපි කෙලෙස්
 කම් රැස්කරගන්නවා. එතකොට, අන්න එතකොට නූපත්
 කෙලේසයක් අකුසලයක් අර අරමුණක් දැඩිව අරගෙන තිබුණ
 නිසා ඉපදුනා. ඒකට කියන්නේ ඒ අනුසය අවස්ථාවක්. ඒ
 ආරම්භණ අනුසයේ ඒකට කියන්නේ ආරම්භණ අධිග්ගහිත
 උප්පන්නය කියලා. එතකොට යම්කිසි කෙනෙක් විදඹිනා
 ඥානවලින් නැවත නැවත ඒ අතීතයේ අරමුණු බලලා බලලා
 ඒවා නිරුද්ධ යි නිරුද්ධ යි කියලා ඥානයක් ඇතිකරගෙන
 හිටියොත්, අපි කියමු ඒ අරමුණේ ම නුවණ ඇතිකරගෙන
 ඉන්නවා. ස්ථිරයි කියලා ගත්තේ නැහැ. ඔන්න දැන් අද අපට
 ඒ අරමුණක් සිහිවෙන කොට ම අපට මෙහේ නුවණ තියෙනවා
 ඒ දේ නිරුද්ධ යි. දැන් මේ ජේන්නේ වතීමාණයේ ස්කන්ධ
 ටිකක් නෙවෙයි. විදඹිනාඥානයක් ඔහුට තියෙනවා.
 සතිපට්ඨානය ඔහු පුරුදු කරලා. ඒ නිසා අර අතීත අරමුණ
 අරඹයා ඒක සිහිවෙලා එන්න තියෙන කම් කෙලෙස් විපාක

සියල්ල ම නිරුද්ධ යි කියන ගනයට යනවා. ඒවා එන්නේ නැහැ. හැබැයි එන්නේ නෑ කියන එක මතක තියාගන්න මේ විද්‍යාඥානාය තුළ දුරුවෙන කෙලෙස් ටික යි. ඒකට කියන්නේ විශ්කම්භණ ප්‍රභාණය කියලා. අනුශය ප්‍රභාණය නෙවෙයි ඒක. නමුත් විශ්කම්භණ ප්‍රභාණය තුළින් අර ඇතිබවට ගත්තු කෙලෙස් සියල්ල නිරුද්ධවෙන්න පුළුවන්.

ඇතිබවට අපි නො ගත්තත් මේ ජීවිතයේ අනුශය නිසා උපදින්න පුළුවන් කෙලෙස් ටිකක් තියෙනවා. ඒක වෙන ම කතාවක්. නමුත් මේ විද්‍යාඥානාවෙන් ප්‍රභාණයවන කෙලෙස් ටිකක් තියෙනවා. විද්‍යාඥානායෙන් ප්‍රභාණයවන කෙලෙස් ටිකක් තියෙනවා. මාගීඥානයකින් ප්‍රභාණයවන කෙලෙස් ටිකක් තියෙනවා. නමුත් ඒ ප්‍රභාණය අපට අපි දක්වන්න පුළුවන්, විශ්කම්භන ප්‍රභාණය, සමුච්ඡේද ප්‍රභාණය කියලා. ඒකට අපි තේරුම්ගන්න ඕන මේ කතාව මම කරන්නේ ප්‍රභාණයේ දී විශ්කම්භන ප්‍රභාණය කියන එක අරමුණක් දැඩිව ගැනීම නිසා විද්‍යාඥානායෙන් කෙලෙස් ටිකක් දුරුවෙනවා. ඒ දැඩිව ගත්ත අරමුණේ නුවණ ඇතිවීම නිසා. ඉතින් ආං ඒ නිසා, ඒකයි අර ආරම්භණ අධිග්‍රහිත උප්පන්නය විද්‍යාඥානායෙන් දුරුවෙන කෙලෙස් කියලා කිව්වේ, අනුශය කෙලෙස් මාගීඥානයකින් නැතිවෙන එක සදාතනිකව නැතිවෙනවා. නමුත් මේ ජීවිතයේ ඇතිවෙන්න තියෙන කම් කෙලෙස් විපාක විද්‍යාඥානයකින් නැතිකරන්න පුළුවන්. ස්කන්ධ භාවනාවක් වශයෙන්. මේ ටික මම විස්තර සහිතව කතාකරන්න හිටපු නිසා ඕක මම මතකරලා ගත්තේ නැහැ. ඉතින් ඒ නිසා, ප්‍රශ්නයක් වශයෙන් මතුවෙව්වි නිසා මම ඒකත් මේ කාරණාව මතකරේ. මම හිතන්නේ ජයන්ත මහත්මයාට තේරෙන්න ඇති ඒ කාරණාව.

ප්‍රශ්නයක්:- තෙරුවන් සරණ යි ස්වාමීන් වහන්ස. මට පොඩි බයක් හැදිලා තියෙනවා. සාමාන්‍යයෙන් අපි ඕකේ දැන් ඔය කියන දේවල් සාමාන්‍ය වශයෙන් තේරෙනවා. දැන් අපි කොහොම ද දැන් අර ලුණු කැටයක් විදුරුවකට දැමීම මෙහෙම යි. ඒ කමිය ම ජලාශයකට දැමීමොත් ඒක මේ වෙනවා කියලා අපි අහලා තියෙනවා. හැබැයි බුදුකෙනෙක් විදියට දැක්කොත් අපි බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙව්වර මේ මෙමිත්‍රිය කරුණාව කෝටියක් මවුචරුන්ගේ කෝටියක් පියවරුන්ගේ මහා කරුණාව තියෙන බුදුහාමුදුරුවන්ටත් හිසේ කැක්කුමක් හැදුණා කියනවා මාලු ටිකක් ගොඩබෑපු කට්ටියක්ගේ දිහා නිකම් ඒ දිහා හොඳයි කියලා හිනහවක් පහළවෙව්වි එක බුදුවෙලාත් පල දුන්නායි කියලා කියනවා. එතකොට ස්වාමීන් වහන්ස ඒ වාගේ දේවල්වලින් අපි කොහොම ද සාමාන්‍ය ජීවිතයට, දැන් මේ නිවන් ගමන අපි බොහොම සතුටෙන් ප්‍රීතියෙන් පස්සද්ධියෙන් යන්න ඕන නේ. එතකොට අපි කොහොම ද අනුගමනය කරන්න ඕන ඔය මෙමිත්‍රිය කරුණාව පෙරදැරිකරගෙන අපට එන්න තියෙන කමී නො කියවෙන විදියට. අර ගලක් වතුරට දැමීමොත් ඒක එක පාරට ගිලෙනවා. අපි නැවක් හදාගත්තොත් ගල් ගොඩක් අපට ගෙනියන්න පුළුවන් වගේ. අපි කොහොම ද ඒ දේ අපේ ජීවිතයට අදාළකරගන්නේ? ස්වාමීන් වහන්ස.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ඔවු දැන් කමී කියන ඒවා අපි හැමෝම කරා. අතීත කමී. බුදු පසේබුදු මහරහතුන්වහන්සේලා හැමෝම රහත්වෙන්න පෙර ඒ දක්වා යම් යම් කමී විවිධාකාරයෙන් සිද්ධවුණා. එතකොට ඒ හැම කමීයක් ම සිද්ධවුණේ ඒ ඒ මට්ටමේ අවිද්‍යාව තියෙන නිසා යි. ඒ නිසා අවිද්‍යාව නිරුද්ධවුණොත් කමී නිරුද්ධවෙනවා කියන කතාව මම කිව්වේ ප්‍රතිසන්ධිදායක කමී පිළිබඳව යි. නමුත් රහත්වුණත් ඒ

ජීවිතයේ ම විපාක දෙන්න පුළුවන් බව විපාක දෙන්න පුළුවන් කමී තියෙනවා. ඒවා ඒ අවස්ථාව, සුදුසු අවස්ථාව ආවහම විපාක සකස්වෙනවා. එතකොට ඉතින් මේකේ අපි ඒකයි මේවා වරදවා තේරුම්ගන්න එපා. මම යම් යම් න්‍යායයන් මත පදනම්වෙලා තමයි. ඒ කියන්නේ දැන් අවිද්‍යාව නිරුද්ධවුණොත් කමීක්ෂයවෙනවා කියන එක ඒ භවගාමී කමී පිළිබඳව අපි කතාකරා. නමුත් මේ අවිද්‍යාව නිරුද්ධවුණත් කමී තියෙනවා නම් සුදුසු අවස්ථාවේ විපාක දෙන්න සකස්වෙව්වි කමී, ඉතින් ඒ දේවල් සුදුසු අවස්ථාව ආවහම ඒ ජීවිතය තුළ විපාක දෙන්න පුළුවන් හැකියාව තියෙනවා. ඒක දෙන්නත් පුළුවන්. නො දෙන්නත් පුළුවන්. දැන් බක්කුල මහරහතන් වහන්සේ ගත්තහම උන්වහන්සේ අවුරුදු එකසියහැටක් ජීවත්වුණා. අරළු පිඩක්වත් ලෙඩකට කියලා ගත්තේ නෑ කියලා කියනවා. ඒ උන්වහන්සේගේ පරිසරය සකස්වුණේ නෑ ඒ කුසල බලය බලවත්වෙලා තිබුණු නිසා.

බුදුරජාණන් වහන්සේට ඊට වඩා දුච්ඡ කුසලයක් ද තිබ්බේ කියන එක කෙනෙක් අහන්න පුළුවන්. නෑ. ඒකයි මේ **කමී විෂය අවිත්තය** යි කියලා කියන්නේ. කමීයේ කොනක් භොයන්න භොයන්න ගියොත් ඒවා අපි වැරදි තැන්වලටත් යන්න පුළුවන්. ඒ නිසා ඒවා අපි දන්නා විෂය මත්තේ හිතනවා එහෙම සිද්ධියක් තියෙනවා නම් ඒක අපි ශ්‍රද්ධාවෙන් හිත තියාගන්නවා. එතකොට කමීය වෙව්වි දේවල් සුදුසු අවස්ථාව ආවොත් විපාක දෙන්න පුළුවන්. පරිසරය ආවොත් තමයි. ඒවා නිකම් ඔහේ එක පාරම විපාක දෙන්නේ නැහැ. ඒකට හේතු සකස්වෙන්න ඕන. ඒකට කියනවා කමීය පැසීමට ලක්වුනා කියලා. කමීය තිබුණත් පරිසරය ආවේ නැතිනම්.

දැන් අපි කියමුකො මම ගිහි කාලයේ හිටියා නම්, ගිහි ජීවිතයේ බැනුම් අහන්න නින්දා ලබන්න, දුක් විඳින්න තිබුණ දේවල් එකක්වත් දැන් වෙන්න විදියක් නැහැ. ඒවා විපාක දෙන්න විදියක් නැහැ. ඇයි? ඒ පරිසරය නැති නිසා. පැවිදිවෙලා හිටපු නිසා සමහරවිට කොච්චර කෙලෙස් තියෙන කෙනෙක් වුණත් පැවිද්දෙක් මුණට හමුවුණොත් බේබද්දෙක් වුණත් එයා සංවර වෙනවා. ඒක ඒ පැවිද්දෙන් ලැබෙන ඒ පරිසරයයි. ආනුභාවයක් නිසා ඒ ලැබෙන එකක්.

අන්න ඒ වාගේ ඇතැම් කරුණු විපාක දෙන්න අවකාශ නො ලැබීම නිසා නො දී යනවා. නමුත් අවකාශ ලැබුණොත් විපාක දෙන්න පුළුවන්. අපට ධර්මය අවශ්‍යවෙන්නේ කම් විපාකවලින් වලකින්න නෙවෙයි. ඔය තැන අපි හිටියොත් ඔය සමහරවිට සමහර අය දෘෂ්ඨි ගන්නවා නේ. ඉතින් අපි හොඳ දේවලුත් කරනවා. ඒ වුනාට අපට ම යි මේ දේවල් වෙන්නේ කියලා ඇතැම් අය හිතනවා. ඒ නිසා විපාකය නවත්වන්න අපට අවශ්‍ය නැහැ. නවත්වන්න බැහැ විපාකය. ඉතින් ඒ නිසා අපි විපාකය නැවත කමියක් බවට පත් නො වී සිහිය පවත්වාගන්න යි ධර්මය අවශ්‍ය වෙන්නේ. ඒ නිසා අපි කොච්චර හොඳ දේ කළත්, කොච්චර දේ දන් දුන්නත් අපේ ධනය යම් විදියකින් හොරෙක් ගන්න පුළුවන්. එතකොට ඒ අපේ පුරාණ කමියක් නිසා ඒක වුණා. නමුත් ඒ නිසා නැවත එයා කෙරෙහි කෝපය දෙවෂය ඇතිකරන නව කම් සකස්කරගන්නොත් නැවත හොරකම් කරන්න ගියොත් බනින්න ගියොත් නව කම් සකස්කරගන්නවා.

ඉතින් අන්න ඒ නිසා තමයි අපි ඒ විපාකයෙන් අවසන්කරන්න තමයි අපට අවශ්‍යවෙන්නේ. ඒ නිසා තමයි අපට ධර්මයක් අවශ්‍යවෙන්නේ විපාකය නවත්වන්න නෙවෙයි. විපාකය ධර්මය

තියෙන නිසා විපාකය එන පරිසරය නතරවෙලාත් නතරවෙන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒ නිසා අපි ඒ හැම වෙලාවේ ම සිහි නුවණින් ඉන්න ඕන. ඒ විදියට අර විපාකය නතරකරගන්න ඕන නිසා ඒ නිසා විපාකය නතරකරගන්න නෙවෙයි. පරිසරය නැතිකරගන්න යි. විපාකයක් දෙන්න වුණොත් ඒකට අපි නුවණින් මුහුණ දීලා හිත නව කම් රැස්කරගන්නේ නැතිවෙන්න අපි යෝනිසෝමනසිකාරය පවත්වන්න ඕන. තෙරුවන් සරණ යි.

ප්‍රශ්නය :- තෙරුවන් සරණයි ස්වාමීන් වහන්ස. අපි සිල්ගත්තහම මේ ... පිරිසිදු සිත් ටිකක් තියෙනවා නේ අහේතුක සිත් කියලා නේද ස්වාමීන් වහන්ස. ඒ වගේ ලෝභ ද්වේශ මෝහ ආකාර ... ආශ්‍රව කිසිවක් නෑ. විපාක මට්ටමේ තියෙන සිත් ටික ... අල්ලාගෙන ... පැත්තකට වෙලා ... හුගක් ඔය අවයවයන් ... කඩාගෙන කන්න. ඒ වාගේ අපි මේ අර දුටුවනවාට උපමාවක් කියලා තියෙනවා නේ ... රූප දකිනවාට වැඩිය මේ රත් වෙච්චි යකඩයක් අරන් ඇහේ අතුල්ලාගන්නවා නම් ඒක අයිට වැඩිය සැපයි කියලා. ඒ වගේ විපාක මට්ටමේ අපි සිත රැකගත්තොත්, ආරකෂා කරගත්තොත්, මේ අනුශයට පරිපූර්ණ වී තිබේ ... අනුශය කවදා හෝ ටික ටික ගෙවාගන්න ... උඩට එන්න නො දී, යටට යවන්න යවන්න ඒ අවස්ථාව ... ඒ අවස්ථාවේ ම හිත ... ස්වාමීන් වහන්ස. (අපැහැදිලි යි.)

ස්වාමීන් වහන්සේ :- ප්‍රශ්නය පැහැදිලිව හරියට ඇහුනේ නැහැ. නමුත් යම් ප්‍රමාණයක් ඇහුණා. ඉතින් ඒක මම හිතන්නේ කතාකරේ මේ විපාකය අපට පිරිසිදු යි. ඒකේ කම් නැහැ. විපාකය තුළ මම මුලින් කතාකළේ විපාකය තුළ කම් නැහැ.

කමීය තුළ විපාකත් නැහැ. විපාක අපට ලැබෙනවා. විපාකය වලක්වන්න බැහැ. නමුත් විපාකය අලුතෙන් කමී සකස් නොවෙන විදියට අපි මනස පැවැත්වුවොත් එතකොට අර විපාකය අනුශයට වුනත් ඉදිරිපත්වෙන්න පුළුවන්කමක් නැහැ කියන එක මතක්කරේ මම හිතන්නේ. එතකොට ඒ නිසා විපාකය පිළිබඳව සම්මාදිට්ඨිය ඇතිකරගන්න ඉන්න කෙනාට එතකොට විපාකය විපාකයෙන් අවසන් කරගන්නවා. එතකොට අනුශය මේ විදියට එළියට එන්නේ නැතුව මාගීඥානයක් දක්වා මේ යෝනිසෝමනසිකාරය පැවැත්වීම තුළින් මාගීඥානයක් ඉපදුනාම අර අනුශය අවස්ථාව සහමුලින් ම නැතිවෙලා ඔහුට අර විපාක නොදී ම එයාට සසර දුක කෙටිකරගන්න පුළුවන්කම තියෙනවා කියනවා වගේ අදහසක් මතු කරේ. ඉතින් ඒක එහෙම තමයි. එතකොට ඒ අනුව අපි ඉතින් බලන්න මේ විපාක පිරිසිදු ස්කන්ධ ටිකක් තියෙනවා ඉතින් විපාක වශයෙන්. එතකොට ඒකේ කමී කෙලෙස් නෑ. එතැන අපිට යෝනිසෝමනසිකාරය පිහිටවාගෙන ඉන්න ඉන්න අනුශය ඇතිවෙලා අපට අනුවෙන කමී සකස්වෙන එක අඩුකරගන්න පුළුවන්. අකුසල කමී සකස්වෙන එක අඩුකරගන්න පුළුවන්. ඒ අනුව මාගීඥානයකින් ඒක නිරුද්ධකරලා එයාට පුළුවන්කම තියෙනවා දුක් නොවිඳ ම භවය අවසන්කරගන්න. තෙරුවන් සරණ යි.

ප්‍රශ්නය :- ගරු ස්වාමීන් වහන්ස එතකොට අපි විදහීනා කළ යුත්තේ පංචඋපාදානස්කන්ධයෝට වැඩිය මම හිතන්නේ දැන් මේ රූපාරම්මණ, සද්දාරම්මණ, ගතධාරම්මණ, රසාරම්මණ, ඵොට්ඨබ්බාරම්මණ ... අවස්ථාවේ දී ඒ අරමුණ පිළිබඳ විපාක මට්ටමේ ... අවධානය යොමුකරලා එතැන දී සිත සංවරකරගන්නට අනුශයට ඉදිරිපත් නොවෙන්න ... තේ ද ස්වාමීන් වහන්ස ... කාරණය. (අපැහැදිළි යි.)

ස්වාමීන් වහන්සේ :- ඔවු ඉතින් පිරිසිදු විපස්සනාවන් දියුණුවෙනකොට විපාකස්කන්ධයෝ තමයි විදශීනා අරමුණු හැටියට ගන්නේ. ඊට පෙර කෙනෙකුට මුල් අවස්ථාවලදී සිත අර තැන්පත්කරගන්න කෙලෙස් එනකොට ඒ අරමුණු අල්ලාගෙන ඒකේ ආදීනව බලලා අයිත්කරනවා. කුසලයක් එනකොට අකුසලයක් එනකොට එහෙම අකුසලවල ආදීනව බල බලා අයිත්කරගෙන ඇවිල්ලා පස්සේ එයා හිත තැන්පත්වුණායින් පස්සේ එයාට බලන්න තියෙන්නේ පිරිසිදු විපාක ස්කන්ධය යි. හේතුව විපස්සනා කරන අවස්ථාවේ අකුසල්වත් ඔය කියන කුසල්වත් නෑ. එතකොට ඒ විපස්සනා කරන කොට කුසල් නැති නිසා අකුසලය විපස්සනා කරනවා කියන එකක් කරන්න බැහැ. නිරුද්ධවෙච්චි එකක් අල්ලාගෙන කරන්න පුළුවන්. වතීමාණයක් තුළ විපස්සනාවක් එනවා නම් එන්නේ අර විපාක ස්කන්ධයන්ගේ අනිත්‍ය වශයෙන් දුක් වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් නැවත නැවත බැලීම තුළ තමයි වතීමාණයක් තුළ අර උදයබ්බය ඥානය වගේ ඒ තැන්වලට එනකොට විපස්සනාව සිද්ධවෙන්නේ.

තෙරුවන් සරණ යි.

“එහෙයින් ආනන්ද දැනගන්න. ආනන්දය, මෙසේ කමීය කෙෂ්ත්‍රය වෙයි. එතකොට යම් තැනක උපදින්න නම් කමීය කෙෂ්ත්‍රය යි කියලා කියන්නේ භූමිය වෙනවා. කමීය භූමිය වෙනවා. අභිසංස්කාර විඥානය බීජය වෙයි. අභිසංස්කාර විඥානය කියලා කියන්නේ අපි සකස්කරගන්නා චේතනාව සහිත සිත යි. චේතනාව සහිත විඥානය යි. එතකොට අර කමී පථයක් බවට සකස්වෙන පුඤ්ඤාභිසංස්කාර අපුඤ්ඤාභිසංස්කාර ආනෙඤ්ජාභිසංස්කාර කියන මෙන්න මේ චේතනාවට තමයි මෙතැන අභිසංස්කාර විඤ්ඤාණය කියලා කිව්වේ. අභිසංස්කාර විඤ්ඤාණය බීජය වෙයි. තෘෂ්ණාව උදකය වෙයි. තෘෂ්ණාව කියන එක අර බීජය පැළවෙන්න හේතුවන ජලය වාගේ යි. අවිද්‍යාවෙන් ඇවුරුණු - අවිද්‍යාවෙන් වැහුණු තෘෂ්ණාබන්ධනයෙන් බැඳුණු - තණ්හාවෙන් බැඳුණු සත්ත්වයන්ගේ කාමධාතුවෙහි විඥානය පිහිටියේ ය. මෙසේ මතුවෙහි පුනර්භව සම්බන්ධතා අභිනිවෘත්තිය වේ. අන්න මේ විදියට අවිද්‍යාවෙන් වැහිලා, තණ්හාවෙන් බැඳුණු සත්ත්වයෝ කාමධාතුවෙහි විඥානය පිහිටනවා.

මේ විදියට තමයි නැවත නැවත ඉපදීම වෙන්නේ කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. එතකොට මේ කමීයක් සකස්වෙන්න කාරණා කීපයක් පෙන්නනවා.

- කමීය සකස්වෙන්න නම් අභිසංස්කාර විඥානයක් තියෙන්න ඕන.
- ඒ සඳහා අවශ්‍ය චේතනාව තියෙන්න ඕන.
- ඒ වාගේ ම ඒ පිළිබඳව වෙච්චි තණ්හාව, තණ්හා උපාදාන කියන දෙකම මෙතැන ගත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේ. තණ්හාවක් තියෙන්නත් ඕන. “